

ПРОЕКТ
вноситься народним депутатом
України
ГРИБ В.О.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про засади реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій України

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади здійснення безконфліктної реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій України, державної політики перехідних періодів з метою подолання негативних наслідків збройних конфліктів на окремих територіях України, відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону й забезпечення державного суверенітету України, відновлення порушених конституційних прав та свобод громадян України та встановлення сталого миру виходячи з норм міжнародного права, Резолюцій Ради Безпеки ООН й інших міжнародних зобов'язань України, та національного законодавства України..

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) перехідний період – період часу, протягом якого реалізується державна політика, спрямована на відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях, реінтеграцію непідконтрольних територій, відновлення на них конституційного ладу України, подолання наслідків збройного конфлікту і розбудову сталого миру;

2) конфліктний період – частина перехідного періоду, впродовж якого тривають заходи з реінтеграції, відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях;

3) постконфліктний період – частина перехідного періоду, впродовж

якої здійснюється державна політика, спрямована на реінтеграцію, подолання наслідків збройного конфлікту та тимчасової втрати контролю над окремими територіями;

4) правосуддя перехідного періоду (перехідне правосуддя) – комплекс заходів, спрямованих на подолання наслідків порушень законності, прав і свобод людини і громадянина, спричинених збройним конфліктом, включаючи їх відновлення та компенсацію завданої шкоди, та забезпечення підзвітності, справедливості та примирення;

5) конвалідація – порядок підтвердження та визнання дійсними нікчемних правочинів, вчинених фізичними та юридичними особами на тимчасово непідконтрольних територіях;

6) політико-дипломатичні та санкційні заходи – комплекс заходів, спрямований на зміну політики чи діяльності юридичних та фізичних осіб, інших суб'єктів, причетних до збройного конфлікту й втрати Україною контролю над окремими територіями, за допомогою яких держава реалізує невіддільне суверенне право на застосування вичерпних заходів реагування, спрямованих на протидію загрозам національним інтересам і національній безпеці, порушенням норм національного та міжнародного права;

7) територіальні громади на лінії розмежування – територіальні громади (населені пункти), перелік яких визначений Кабінетом Міністрів України, які повністю або частково знаходяться в безпосередній близькості до лінії розмежування з тимчасово непідконтрольними територіями України;

8) реінтеграція тимчасово непідконтрольних територій України – комплекс заходів державної політики, спрямованих на відновлення сталих соціально-економічних, культурних та інших зв'язків з громадянами України, що мешкають на непідконтрольних територіях; встановлення стійкого загального ефективного контролю на окремих територіях України, що були тимчасово непідконтрольні Україні, та подолання негативних соціально-економічних наслідків збройного конфлікту, у тому числі адаптація населення реінтегрованих територій до мирного життя, а також забезпечення поновлення всіх законних прав та інтересів громадян України, які були порушені або обмежені в період тимчасової неможливості здійснення органами державної влади України своїх законних повноважень; відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН №S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України;

9) тимчасово непідконтрольні території України – перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження та/або тимчасово не забезпечується державний суверенітет України;

10) сталий мир – етап перехідного періоду, який характеризується встановлення повномасштабного припинення військових дій та забезпечення державою України всіх основних гуманітарних потреб усіх верств населення та перехід до відновлення, реконструкції та розвитку;

11) території пріоритетного розвитку – території України, на яких склалися несприятливі соціально-економічні умови внаслідок збройного конфлікту та тимчасової втрати контролю над окремими територіями, і на яких запроваджується спеціальний режим економічної діяльності, пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності юридичних і фізичних осіб для залучення інвестицій;

12) втрачене майно – майно, місцезнаходження якого та/або незаконного володільця якого встановити неможливо, зокрема в результаті його можливого знищення, крадіжки, недбалого ставлення, інших протиправних дій або бездіяльності третіх осіб, які не є законними власниками такого майна та розпоряджались ним протягом збройного конфлікту;

13) Державний реєстр майна, знищеного, пошкодженого та втраченого внаслідок збройного конфлікту – єдина державна інформаційно-телекомунікаційна система для збирання, накопичення, обробки та зберігання інформації про майно, яке було протиправно знищене, пошкоджене або втрачене внаслідок збройного конфлікту, та обліку осіб, які є законними володільцями такого майна, та мають право на отримання компенсації та/або реституцію, у зв'язку з вчинення протиправних дій третіх осіб щодо відповідного майна;

14) знищене майно – майно, яке внаслідок обставин, пов'язаних із збройним конфліктом, стало непридатним для використання за призначенням, повністю втратило споживчі властивості, економічну цінність або повністю припинило існування (при цьому втрачені майном властивості не можуть бути відновлені);

15) компенсація – відшкодування майнової шкоди, завданої фізичним або юридичним особам, які постраждали внаслідок збройного конфлікту, у зв'язку з порушенням їх права власності у спосіб, передбачений цим Законом;

16) постраждалі особи – фізичні або юридичні особи, яким заподіяно майнову шкоду у зв'язку з втратою, знищенням або пошкодженням майна внаслідок збройного конфлікту, що належить їм на праві власності або іншого речового права, зареєстрованому у порядку встановленому законодавством;

17) пошкоджене майно – майно, яке внаслідок обставин, пов'язаних із збройним конфліктом, частково втратило свої споживчі властивості та економічну цінність, що обмежує його використання за призначенням (при цьому таке майно може бути відновлене і знову набути повністю або частково втрачених корисних якостей для використання його за призначенням);

18) реституція – відновлення права власності чи іншого речового права, порушеного внаслідок збройного конфлікту, в обсягах, що відповідають змісту такого права до моменту його порушення;

19) уповноважений орган – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово

непідконтрольних територій;

20) лінія розмежування – умовна лінія, яка є межею тимчасово непідконтрольних територій України.

2. Інші терміни в цьому Законі вживаються у значенні, наведеному в інших законодавчих актах України, якщо інше не передбачено цим Законом.

Стаття 2. Законодавство України про перехідний період

1. Законодавство України про перехідний період ґрунтується на Конституції України та складається із цього Закону та іншого законодавства України, що регулює питання відновлення контролю, реінтеграції, демілітаризації тимчасово непідконтрольних територій, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та нормативно-правових актів, прийнятих на підставі та на виконання цього Закону, а також принципів і нормах міжнародного права.

2. Державні органи, органи влади та органи місцевого самоврядування протягом перехідного періоду діють у межах повноважень, передбачених Конституцією та законами України, з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

Стаття 3. Сфера застосування Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини у сфері відновлення соціальної та територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях, подолання наслідків збройного конфлікту, тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, реінтеграції громадян України, мешканців непідконтрольних територій, відновлення на них конституційного ладу України та розбудови сталого миру, а також на пов'язані з цим процеси.

Стаття 4. Складові перехідного періоду

1. Складовими перехідного періоду є конфліктний та постконфліктний періоди, особливості яких визначені цим Законом.

Стаття 5. Правові наслідки діяльності порушення державного суверенітету України з боку незаконного учасника збройного конфлікту

1. Втрата можливості забезпечувати державний суверенітет України на окремих територіях України є незаконною і не створює для незаконних учасників збройного конфлікту жодних територіальних прав.

2. Діяльність незаконних учасників збройного конфлікту, що суперечить нормам міжнародного права, є протизаконною, а будь-який виданий у зв'язку з такою діяльністю акт є недійсним і не створює жодних правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження або смерті особи, укладання шлюбу на тимчасово непідконтрольних територіях, визнання здобутих компетентностей та освітніх кваліфікацій, а

також в інших випадках, передбачених цим Законом.

3. Будь-які нормативно-правові акти та розпорядчі документи, прийняті незаконним учасником збройного конфлікту є нікчемними, не створюють жодних правових наслідків на території України.

4. Нікчемність актів, визначених у частині третій цієї статті, не підлягає оскарженню та не може бути скасована, крім випадків встановлених цим законом.

5. Україна не несе відповідальності за незаконні дії незаконних учасників збройного конфлікту або за прийняті ними незаконні рішення.

6. Встановлення зв'язків та взаємодія органів державної влади України, їхніх посадових осіб з незаконними учасниками збройного конфлікту, їхніми представниками або посадовими особами допускається виключно з метою забезпечення національних інтересів України, захисту прав і свобод людини і громадянина, виконання міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, сприяння відновленню територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону.

Стаття 6. Тимчасово непідконтрольні території України

1. Тимчасово непідконтрольні території України (далі – тимчасово непідконтрольні території) є невід'ємною частиною території України, на які поширюється дія Конституції та законів України.

2. Перелік населених пунктів, які є тимчасово непідконтрольними територіями України, визначає Президент України за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних Сил України.

3. На тимчасово непідконтрольних територіях на строк дії цього Закону поширюється особливий правовий режим, який передбачає, зокрема, особливий порядок в'їзду на них та виїзду з них, вчинення правочинів, проведення виборів та референдумів, забезпечення та здійснення прав і свобод людини і громадянина.

4. Правовий режим тимчасово непідконтрольних територій може бути визначено, змінено чи скасовано виключно законом.

5. На тимчасово непідконтрольних територіях України не здійснюється діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, окрім розвідувальної, контррозвідувальної діяльності та заходів з відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях, передбачених цим Законом та іншим законодавством України.

Стаття 7. Часові межі тимчасової втрати контролю над окремими територіями України та перехідного періоду

1. Дата початку тимчасової втрати контролю над окремими територіями України встановлюється рішенням Ради національної безпеки і

оборони України, яке вводиться в дію указом Президента України.

2. Конфліктний період вважається завершеним в межах населеного пункту, району з дати відновлення контролю та державного суверенітету над його територією.

3. Факт повної відсутності незаконних збройних формувань та формувань іноземних держав на території населеного пункту, району та встановлення стійкого загального ефективного контролю України над територіями в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці встановлюється Міністром оборони України та Міністром внутрішніх справ України шляхом спільного подання Президентові України, який виключно на цій підставі приймає рішення про визнання відповідної адміністративно-територіальної одиниці демілітаризованою.

4. Дата відновлення контролю над окремими територіями є днем закінчення конфліктного та початку постконфліктного періоду на відповідній території.

5. Дата відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону встановлюється рішенням Ради національної безпеки і оборони України, яке вводиться в дію указом Президента України.

6. Перехідний період закінчується через 5 років з дати відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону.

Глава 2. ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 8. Завдання, спрямування та основні засади державної політики перехідного періоду

1. Завданням державної політики перехідного періоду є відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях, подолання наслідків збройного конфлікту, відновлення порушених прав і свобод людини і громадянина, реінтеграція непідконтрольних територій, відновлення на них конституційного ладу України та розбудова сталого миру.

2. Державна політика перехідного періоду спрямована на захист:

- 1) людини і громадянина – їх життя, здоров'я, честі та гідності, конституційних прав і свобод, безпечних умов життєдіяльності;
- 2) суспільства – його демократичних цінностей, суспільного добробуту та умов для сталого розвитку;
- 3) держави – її конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

3. Державна політика перехідного періоду здійснюється, ґрунтуючись на таких загальних засадах:

- 1) верховенство права;
- 2) законність;
- 3) унітарність та територіальна цілісність України;
- 4) дотримання прав і свобод людини і громадянина;
- 5) дотримання норм міжнародного права;
- 6) рівність перед законом;
- 7) повага до людської гідності;
- 8) недоторканність права власності;
- 9) невідворотність покарання за найсерйозніші злочини;
- 10) забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб;
- 11) забезпечення прав корінних народів;
- 12) забезпечення прав національних меншин;
- 13) парламентський контроль.

Стаття 9. Верховенство права

1. Державна політика перехідного періоду здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

2. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Стаття 10. Законність

1. Під час здійснення державної політики перехідного періоду держава, її посадові та службові особи зобов'язані неухильно додержуватися вимог Конституції України, цього Закону, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог іншого законодавства України.

Стаття 11. Унітарність та територіальна цілісність України

1. Україна є унітарною державою. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

2. Територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

3. Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Стаття 12. Дотримання прав і свобод людини і громадянина

1. Під час виконання своїх завдань держава забезпечує дотримання прав

і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

2. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України.

3. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

Стаття 13. Дотримання норм міжнародного права

1. Чинні міжнародні договори України підлягають дотриманню Україною відповідно до норм міжнародного права.

2. Не може бути укладено, подано пропозицію щодо укладення, а також надано згоду України на обов'язковість для неї міжнародного договору, який встановлює інші правила, ніж ті, що містяться в цьому Законі.

3. За наявності відповідних підстав (під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації) Україна може використати право на відступ від своїх окремих зобов'язань за міжнародними договорами – вживати заходів, що відступають від її зобов'язань за міжнародними договорами, виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, та в порядку, визначеному цими міжнародними договорами.

4. Право України на відступ від своїх окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, здійснює Верховна Рада України шляхом прийняття заяви.

5. Міністерство закордонних справ України здійснює інформування Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй та Генерального секретаря Ради Європи про використання Україною права на відступ від своїх окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, вжиті заходи і причини їх вжиття, про зміну території, на яку такий відступ поширюється, а також про час, коли такі заходи перестали застосовуватися, а положення відповідних міжнародних договорів знову застосовуються повною мірою.

Стаття 14. Рівність перед законом

1. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками.

Стаття 15. Повага до людської гідності

1. Під час здійснення державної політики перехідного періоду повинна бути забезпечена повага до людської гідності, прав і свобод кожної людини.

2. Для документування порушення прав людини під час тимчасової

втрата контролю над окремими територіями України, створюється Центр документування порушення прав людини під час збройного конфлікту.

3. Центр документування порушення прав людини під час збройного конфлікту є консультативно-дорадчим органом при центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово непідконтрольних територій. Положення про Центр документування порушення прав людини під час збройного конфлікту затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Недоторканність права власності

1. Позбавлення або обмеження права власності під час здійснення державної політики перехідного періоду здійснюється на підставі і в порядку, встановлених Конституцією та законом.

2. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

3. Порушене право власності під час перехідного періоду підлягає поновленню у встановленому законом порядку.

4. Об'єкти права приватної, державної та комунальної власності, що розташовані (знаходяться) на тимчасово непідконтрольних територіях, залишаються власністю виключно тих осіб, які мали такі об'єкти у власності (користуванні) на початок тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, крім випадків передбачених цим Законом.

5. Положення частини четвертої цієї статті не поширюється на випадки, коли право власності змінюється внаслідок правочинів, конвалідація яких здійснена відповідно до положень цього Закону.

6. Об'єкти права державної та комунальної власності, що перебували у власності (користуванні) держави-учасника збройного конфлікту повертаються власникам, а за відсутності власника – переходять у власність держави Україна.

7. Протягом тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, на таких територіях забороняється здійснення будь-яких правочинів з об'єктами власності, зазначеними у частинах четвертій – шостій цієї статті.

8. Будь-які правочини, здійснені всупереч вимогам цієї статті, є нікчемними, навіть якщо вони укладені до прийняття цього Закону, але після тимчасової втрати контролю над окремими територіями України.

Стаття 17. Невідворотність покарання за найсерйозніші злочини

1. Особи, які вчинили злочини геноциду, військові злочини, злочини проти людяності не підлягають звільненню від кримінальної відповідальності або помилуванню, а також до таких осіб не може бути застосована амністія.

2. Законом можуть бути передбачені інші випадки, коли особа не

може бути звільнена від кримінальної відповідальності або помилувана, а також до неї не може бути застосована амністія.

Стаття 18. Забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб

1. Україна вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або їхньої інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

2. Держава гарантує на постійній основі внутрішньо переміщеним особам державну допомогу в працевлаштуванні, забезпеченні житлом, адаптації та інтеграції за місцем фактичного проживання.

3. Особливості та порядок забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб визначаються Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» та іншим законодавством України.

Стаття 19. Забезпечення прав корінних народів

Корінним народам України гарантується дотримання їхніх прав, визначених Конституцією України, законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 20. Забезпечення прав національних меншин

Національним меншинам в Україні гарантується дотримання їхніх прав, визначених Конституцією України, іншими законодавчими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 21. Парламентський контроль

1. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях та не менше одного разу на рік представляє Верховній Раді України спеціальну доповідь про стан додержання прав і свобод людини і громадянина на цих територіях.

2. Верховна Рада України щороку проводить парламентські слухання з питань ситуації щодо здійснення державної політики перехідного періоду.

3. Верховна Рада України щороку затверджує та оприлюднює щорічну національну доповідь щодо здійснення державної політики перехідного періоду.

РОЗДІЛ II. ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД

Глава 3. УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПИТАНЬ ТИМЧАСОВО

НЕПІДКОНТРОЛЬНИХ ТЕРИТОРІЙ

Стаття 22. Уповноважений з питань тимчасово непідконтрольних територій

1. З метою реалізації державної політики за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та досягненню злагоди, соціально-економічної і політичної стабільності на тимчасово непідконтрольних територіях України діє Уповноважений з питань тимчасово непідконтрольних територій (далі – Уповноважений).

2. Уповноважений є посадовою особою, статус якої визначається цим Законом.

3. Основними завданнями Уповноваженого є:

- 1) контроль за реалізацією прав і свобод під час перехідного періоду;
- 2) контроль за реалізацією прав внутрішньо переміщених осіб;
- 3) посередництво та медіація між громадянами України та органами державної влади України з питань реінтеграції;
- 4) представництво інтересів громадян України, що мешкають на тимчасово непідконтрольних територіях України.

Стаття 23. Умови призначення Уповноваженого

1. Уповноважений призначається на посаду і звільняється з посади Кабінетом Міністрів України. Призначення Уповноваженого здійснюється за результатами конкурсу, що проводиться Конкурсною комісією з обрання Уповноваженого з питань тимчасово непідконтрольних територій (далі – Конкурсна комісія), яка утворюється відповідно до цього Закону.

Стаття 24. Вимоги до кандидата на посаду Уповноваженого

1. Уповноваженим може бути призначено громадянина України, який на день обрання досяг 30 років, володіє державною мовою, має високі моральні якості, вищу юридичну освіту та протягом останніх п'яти років проживає в Україні.

Стаття 25. Процедура відбору на посаду Уповноваженого

1. Уповноважений призначається відповідно до результатів відкритого конкурсного відбору.

2. Організацію конкурсного відбору здійснює Конкурсна комісія, до складу якої входять:

- 1) дві особи, визначені Кабінетом Міністрів України, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово непідконтрольних територій;
- 2) дві особи, обрані на спільному засіданні громадських організацій, які мають досвід роботи в сфері захисту прав і свобод людини та громадянина протягом щонайменше трьох років, при цьому кожна організація при такому обранні матиме один голос;

3) дві особи, визначені Верховною Радою України за поданням комітету, до предмету відання якого належать питання додержання прав і свобод людини і громадянина;

3. Конкурсна комісія формується не пізніше ніж за два місяці до завершення строку повноважень Уповноваженого або протягом 14 днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом.

4. Засідання Конкурсної комісії вважається повноважним, якщо на ньому присутні п'ять членів Конкурсної комісії. Член Конкурсної комісії може брати участь у її засіданні дистанційно за допомогою засобів електронного зв'язку. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні проголосували чотири члени Конкурсної комісії.

5. Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Секретаріат Кабінету Міністрів України забезпечує відео- та аудіо фіксацію і трансляцію у режимі реального часу відповідних відео- та аудіо інформації із засідань Конкурсної комісії на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України. Інформація про час та місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за 48 годин до його початку.

6. Організаційно-технічне забезпечення діяльності Конкурсної комісії здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України

7. Конкурсна комісія самостійно приймає рішення щодо порядку проведення конкурсного відбору Уповноваженого.

8. Порядок проведення конкурсного відбору та оголошення про початок конкурсного відбору Уповноваженого мають бути публічними.

9. Конкурсна комісія:

1) визначає та оприлюднює регламент своєї роботи;

2) визначає та оприлюднює критерії та методику оцінки кандидатів на посаду Уповноваженого;

3) визначає умови та строки проведення конкурсу, розміщує відповідне оголошення в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України;

4) розглядає документи, подані особами для участі в конкурсі;

5) проводить оцінювання професійних знань та якостей кандидата, дослідження матеріалів про кандидата;

6) проводить на своєму засіданні співбесіду з відібраними кандидатами;

7) визначає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду, кандидата, який згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання обов'язків Уповноваженого, а також відповідає критеріям компетентності та доброчесності;

8) вносить подання Кабінету Міністрів України про призначення на посаду Уповноваженого;

9) в порядку, визначеному Конкурсною комісією, оприлюднює на

офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України інформацію про осіб, які подали заяви на участь у конкурсі, а також інформацію про кандидатів, відібраних для проходження співбесіди, та про кандидата, відібраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Уповноваженого;

9) проводить повторний конкурс у разі відхилення всіх кандидатів у зв'язку з їх невідповідністю вимогам, встановленим щодо посади Уповноваженого.

10. Члени Конкурсної комісії мають право:

1) збирати, перевіряти та аналізувати інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, про кандидатів на посаду Уповноваженого;

2) мати безкоштовний доступ до реєстрів, баз даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи;

3) брати участь у засіданнях та інших заходах, що проводяться Конкурсною комісією.

11. Члени Конкурсної комісії зобов'язані:

1) забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стала відома Конкурсній комісії, її члену у зв'язку із здійсненням повноважень;

2) брати участь у роботі Конкурсної комісії особисто без делегування своїх повноважень іншим особам, у тому числі іншим членам Конкурсної комісії;

3) не використовувати в цілях інших, ніж для виконання своїх обов'язків як членів Конкурсної комісії, персональні дані та іншу інформацію, що стала їм відома у зв'язку з участю в роботі Конкурсної комісії;

4) відмовитися від участі у зборі інформації про кандидата на посаду Уповноваженого, розгляді питання про такого кандидата, якщо член Конкурсної комісії перебуває чи перебував в особистих чи ділових стосунках із таким кандидатом та/або в разі наявності іншого конфлікту інтересів або обставин, що можуть вплинути на об'єктивність та безсторонність під час прийняття членом Конкурсної комісії рішення щодо кандидата на посаду Уповноваженого.

12. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає у визначений в оголошенні строк такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до цього Закону та на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

2) автобіографію, що містить: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості, накладення на особу адміністративного стягнення за вчинення правопорушення,

пов'язаного з корупцією;

3) мотиваційний лист, у якому особа викладає свої мотиви обрання на посаду Уповноваженого та своє бачення можливої майбутньої діяльності на цій посаді;

4) копію декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про конкурс, та посилання на відповідну сторінку Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

13. Відомості з поданих відповідно до цієї статті документів мають бути оприлюднені протягом трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до цього Закону віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

Стаття 26. Гарантії незалежності Уповноваженого

1. Кабінет Міністрів України призначає Уповноваженого строком на п'ять років. Після закінчення цього строку повноваження Уповноваженого припиняються з моменту прийняття відповідного рішення Кабінетом Міністрів України. Особа може бути призначена на посаду Уповноваженого повторно. Особа не може обіймати посаду Уповноваженого три терміни підряд.

2. Повноваження Уповноваженого припиняються Кабінетом Міністрів України достроково у разі:

1) подання ним особистої заяви про складення повноважень Уповноваженого;

2) наявності медичного висновку про неможливість виконувати обов'язки за станом здоров'я;

3) порушення ним вимог щодо несумісності;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

5) припинення його громадянства України;

6) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

7) його смерті.

3. Уповноважений не є державним службовцем.

4. Уповноважений не має права суміщати свою посаду з будь-якою посадою в органі державної влади або органі місцевого самоврядування, із статусом народного депутата України, депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласної, районної, міської, районної у місті, сільської, селищної ради, з підприємницькою діяльністю, виконувати будь-яку іншу оплачувану роботу або отримувати іншу заробітну плату (за винятком провадження викладацької, наукової чи творчої діяльності та отримання винагороди за неї), а також входити до складу керівного органу чи наглядової ради юридичної особи, що має на меті одержання прибутку.

5. Уповноважений не може брати участі в будь-якій політичній

діяльності та бути членом будь-якої політичної партії.

6. Забороняється втручання органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших осіб в діяльність Уповноваженого з виконання покладених на цей орган обов'язків.

Стаття 27. Права Уповноваженого

1. Уповноважений з метою виконання покладених на нього повноважень має такі права:

1) одержувати за письмовими запитами від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб інформацію та копії документів, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

2) надавати пропозиції з питань, що належать до його компетенції;

3) брати участь в роботі органів влади з питань, що належать до його компетенції;

4) мати безперешкодний доступ до затриманих чи засуджених осіб у зв'язку з подіями на тимчасово непідконтрольних територіях України.

2. Відповідь на письмовий запит Уповноваженого, у тому числі отриманий засобами електронного зв'язку, має бути надана не пізніше 14 днів з дня його отримання. Ненадання відповіді на письмовий запит Уповноваженого тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Стаття 28. Повноваження Уповноваженого

1. Уповноважений здійснює свою діяльність на підставі Конституції України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. З метою реалізації покладених на нього завдань Уповноважений:

1) здійснює моніторинг дотримання прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях;

2) надає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо забезпечення ефективної реалізації державної політики, спрямованої на захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях, у тому числі, щодо необхідності внесення змін до законодавства;

3) здійснює розгляд скарг щодо порушення прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях. У разі обґрунтованості скарги, в установленому Уповноваженим порядку відкривати провадження щодо порушення прав та свобод людини і громадянина, в рамках якого, співпрацювати із органами державної влади, отримувати всю необхідну для перевірки скарги інформацію та повідомляти скажника про результати такого провадження;

4) в разі необхідності, звертається до компетентних органів державної влади із заявою про вчинення кримінального правопорушення;

5) взаємодіє із органами державної влади та органами місцевого самоврядування з метою покращення захисту прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях;

6) закриває провадження, якщо скарга подана неналежним суб'єктом, а також у випадку, якщо скарга подана з метою, що суперечить цьому Закону;

7) співпрацює із Верховною Радою України з метою участі у підготовці проектів законодавчих актів щодо захисту прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях;

8) взаємодіє з громадськими організаціями.

3. Уповноважений щорічно не пізніше 1 травня року, наступного за звітним, готує і подає Кабінету Міністрів України річний публічний звіт про свою діяльність і про стан дотримання цього Закону. Одночасно з поданням річного звіту Уповноважений розміщує його на своєму офіційному веб-сайті для відкритого доступу, в тому числі у формі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

4. Порядок взаємодії Уповноваженого з органами державної влади та органами місцевого самоврядування затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Організація діяльності Уповноваженого

1. Організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Уповноваженого здійснює Секретаріат Уповноваженого, який фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

2. Секретаріат Уповноваженого є юридичною особою, має свій рахунок у банку та печатку встановленого зразка.

3. Співробітники Секретаріату Уповноваженого є державними службовцями.

4. Положення про Секретаріат Уповноваженого та його структура, а також положення про самостійні структурні підрозділи Секретаріату затверджуються Уповноваженим. Гранична чисельність працівників Секретаріату Уповноваженого затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Уповноваженого.

5. Керівник Секретаріату та його заступники призначаються та звільняються Уповноваженим, інші працівники Секретаріату (крім працівників, які виконують функції з обслуговування або займають посади патронатної служби) призначаються за результатами відкритого конкурсу, крім випадку переведення в порядку, визначеному Законом України «Про державну службу». Положення про відкритий конкурс у Секретаріаті Уповноваженого затверджується Уповноваженим.

Стаття 30. Захист прав і свобод людини і громадянина на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Кожна особа має право звернутися до Уповноваженого, інших органів, уповноважених здійснювати захист і контроль щодо застосування цього

Закону, зі скаргою про порушення вимог цього Закону та щодо усунення таких порушень.

2. Особа може оскаржити до Уповноваженого рішення, дії або бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності, їхніх посадових і службових осіб та працівників щодо застосування цього Закону.

5. Скарги подаються Уповноваженому протягом шести місяців з дня виявлення заявником порушення.

6. Уповноважений не розглядає тих звернень, які розглядаються судами, зупиняє вже розпочатий розгляд, якщо заінтересована особа подала позов, заяву або скаргу до суду.

Стаття 31. Розгляд скарг Уповноваженим

1. У скарзі має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання особи, викладено суть скарги. Письмова скарга повинна бути підписана заявником із зазначенням дати. В електронній скарзі також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявникові може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування підпису під час надсилання електронного звернення не вимагається.

2. Секретаріат Уповноваженого в день надходження скарги реєструє її і подає на розгляд Уповноваженому.

3. Уповноважений упродовж 10 робочих днів з дня надходження скарги ознайомлюється з інформацією, що міститься в ній.

4. За результатами розгляду скарги Уповноважений повідомляє заявника про результати розгляду його скарги.

5. Уповноважений своїм умотивованим рішенням залишає скаргу без розгляду та повертає її заявнику, якщо:

1) на рішення, дії або бездіяльність, наведені у скарзі, не поширюється дія цього Закону;

2) наведені у скарзі факти вже були предметом розгляду і щодо них Уповноважений ухвалив рішення;

3) скарга щодо застосування цього Закону не містить обґрунтування;

4) фактичні обставини, зазначені у скарзі, є предметом судового розгляду щодо порушення вимог цього Закону.

6. Скарги, які не відповідають вимогам частини першої цієї статті, не підлягають розгляду та вирішенню.

7. Строк розгляду скарги становить 30 робочих днів від дня ухвалення рішення про відкриття провадження. Уповноважений може подовжити строк розгляду скарги, про що невідкладно повідомляє заявника, але не більше ніж на 30 робочих днів.

8. Рішення, дії чи бездіяльність Уповноваженого можуть бути оскаржені до суду.

Глава 4. ПРАВОСУДДЯ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ (ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ)

Стаття 32. Засади правосуддя перехідного періоду

1. Правосуддя перехідного періоду ґрунтується на засадах:

- 1) припинення безкарності;
- 2) недопущення кримінального переслідування та притягнення до кримінальної, адміністративної відповідальності осіб - учасників подій на непідконтрольних територіях, крім осіб, що вчинили тяжкі або особливо тяжкі, зокрема злочини геноциду, військові злочини, злочини проти людяності;
- 3) амністії та помилування;
- 4) визнання та відшкодування шкоди особам, які постраждали від збройного конфлікту;
- 5) координації спільних зусиль органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських об'єднань, а також міжнародних організацій та експертів;
- 6) інклюзивності, врахування поглядів осіб, постраждалих від збройного конфлікту або тимчасової втрати контролю над окремими територіями України.

Стаття 33. Засади відповідальності за правопорушення, вчинені під частимчасової втрати контролю над окремими територіями

1. Громадяни України звільняються від відповідальності за дії, вчинені під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України.

2. Особи, які вчинили кримінальні правопорушення під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями, не можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності або помилувані, а також до них не може бути застосована амністія, якщо вони вчинили злочин геноциду, злочини проти людяності та воєнні злочини.

3. Іноземці та особи без громадянства, які вчинили кримінальні правопорушення, пов'язані з тимчасовою втратою контролю над окремими територіями, не можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності, а також до них не може бути застосована амністія.

4. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності, помилування та/або амністії осіб під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями визначається законом.

Стаття 34. Гарантії здійснення свободи совісті та сповідання релігії

1. На реінтегрованих територіях гарантується право на свободу совісті, що включає свободу мати, приймати і змінювати релігію або переконання за своїм вибором, свободу одноособово чи разом з іншими сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відкрито виражати і

вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання.

2. Держава захищає права і законні інтереси всіх релігійних організацій на реінтегрованих територіях, сприяє встановленню відносин взаємної релігійної і світоглядної терпимості й поваги між громадянами, які сповідують релігію або не сповідують її, між віруючими різних віросповідань та їх релігійними організаціями, бере до відома і поважає традиції та внутрішні настанови релігійних організацій, якщо вони не суперечать законодавству України.

Стаття 35. Забезпечення права на правду

1. Держава гарантує право на правду про збройний конфлікт шляхом здійснення повного та правдивого інформування суспільства про причини, перебіг та наслідки збройного конфлікту.

2. Для забезпечення права на правду, з метою збору інформації про дотримання прав людини та норм міжнародного гуманітарного права, а також про завдану шкоду створюється Центр документування наслідків збройного конфлікту.

Стаття 36. Заходи з недопущення повторної втрати контролю над окремими територіями України

1. Держава вживає заходів для запобігання тимчасовій втраті контролю над окремими територіями шляхом:

1) здійснення ефективної оборонної політики, зміцнення Збройних Сил України, інших збройних формувань, утворених відповідно до закону;

2) здійснення ефективного консенсусного правового регулювання, зокрема, у сфері мовної та релігійної політики, а також збереження історичної пам'яті Українського народу;

3) здійснення ефективної освітньої політики, формування стратегії громадянської освіти на реінтегрованих територіях;

4) посилення охорони державного кордону, завершення його демаркації та побудови укріплень;

5) продовження реформи децентралізації з передачею додаткових адміністративних повноважень органам місцевого самоврядування;

6) держава гарантує право мовного самовизначення реінтегрованих територій, кожного її жителя щодо мови, яку він вважає рідною, вибору мови спілкування, вільного користування будь-якою мовою у суспільному та приватному житті, вивчення і підтримки будь-якої іншої мови, їх вільний розвиток і рівноправність, відповідно до Конституції України, положень Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України.

2. Використання символіки, яка використовувалась на тимчасово непідконтрольних територіях дозволяється лише у випадках використання:

1) в експозиціях музеїв, тематичних виставках, Музейному фонді України, а також бібліотечних фондах на різних носіях інформації;

- 2) у творах мистецтва;
- 3) у процесі наукової діяльності, в тому числі під час наукових досліджень та поширення їх результатів у незаборонений законодавством України спосіб;
- 4) у посібниках, підручниках та інших матеріалах наукового, освітнього і навчального характеру, які використовуються у навчальному, навчально-виховному і освітньому процесах;
- 5) під час викладення або реконструкції (зокрема історичної) історичних подій;
- 6) у приватних колекціях та приватних архівних зібраннях;
- 7) як об'єктів антикварної торгівлі.

Глава 5. КОНВАЛІДАЦІЯ ПРАВОЧИНІВ, ПІДТВЕРДЖЕННЯ ФАКТІВ ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ АКТІВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ, ВЧИНЕНИХ НА ТИМЧАСОВО НЕПІДКОНТРОЛЬНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Стаття 37. Засади здійснення конвалідації

1. Правочини, вчинені на тимчасово непідконтрольних територіях, можуть бути визнані дійсними за процедурою перегляду та підтвердження (конвалідації) в порядку, встановленому цим Законом.

2. До моменту повної реінтеграції окремих непідконтрольних територій конвалідація може бути здійснена щодо окремих правочинів, вчинених на їх територіях щодо:

1) односторонніх правочинів, щодо яких у законі міститься вимога нотаріального посвідчення, які посвідчені незаконними адміністраціями, у тому числі, держави-учасника збройного конфлікту;

2) документів, що підтверджують факт народження або смерті особи, укладання або розірвання шлюбу на тимчасово непідконтрольних територіях.

3. Односторонні правочини, щодо яких у законі міститься вимога нотаріального посвідчення, можуть бути визнані судом дійсними в порядку, встановленому Цивільним процесуальним кодексом України.

4. Після реінтеграції окремих непідконтрольних територій конвалідація правочинів, вчинених на їх територіях, здійснюється за адміністративною процедурою в порядку, визначеному цим Законом.

Стаття 38. Підтвердження факту та державна реєстрація народження особи на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Державна реєстрація народження особи, народженої на тимчасово непідконтрольних територіях, та її походження проводиться за письмовою заявою або ж електронною заявою з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг батьків, родичів, їхніх представників або інших законних представників дитини будь-яким органом державної реєстрації актів цивільного стану незалежно від місця проживання чи місця перебування таких осіб. Порядок подання та форма заяви про державну реєстрацію

народження особи на тимчасово непідконтрольних територіях, а також порядок перевірки відомостей, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Органи державної реєстрації актів цивільного стану з метою державної реєстрації факту народження та походження враховують відомості про особу, зазначені у актах (рішеннях, документах), виданих на тимчасово непідконтрольних територіях незаконними адміністраціями, у тому числі, держави-учасника збройного конфлікту. Такими актами можуть бути: свідоцтво про народження, документ про народження, виданий закладом охорони здоров'я, в якому народжена дитина, письмові свідчення батьків та родичів дитини.

3. У разі, коли обсяг відомостей про особу, поданих разом із заявою про державну реєстрацію народження, недостатній для державної реєстрації факту народження або якщо є обґрунтовані сумніви щодо справжності поданих документів орган державної реєстрації актів цивільного стану негайно звертається до суду із заявою про встановлення факту народження особи, народженої на тимчасово непідконтрольних територіях.

4. Особа, яка звернулась з заявою до органу державної реєстрації актів цивільного стану, також може звернутись до суду для встановлення факту народження на тимчасово непідконтрольних територіях.

5. Копію заяви про встановлення факту народження особи на тимчасово непідконтрольній території, орган державної реєстрації актів цивільного стану видає або надсилає заявнику не пізніше наступного дня з дня подання заяви до суду.

6. Рішення суду про встановлення факту народження особи на тимчасово непідконтрольній території України, яке набрало законної сили, є підставою для складання актового запису цивільного стану, державної реєстрації народження, видачі свідоцтва про реєстрацію народження.

7. Державна реєстрація народження особи проводиться, а свідоцтво про народження видається у день подання заяви або отримання рішення суду про встановлення факту народження особи на тимчасово непідконтрольній території України, яке набрало законної сили.

Стаття 39. Підтвердження факту та державна реєстрація смерті особи на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Державна реєстрація смерті особи на тимчасово непідконтрольних територіях України проводиться за письмовою заявою або ж електронною заявою з використанням Єдиного державного веб порталу електронних послуг родичів померлого або їхніми представниками будь-яким органом державної реєстрації актів цивільного стану незалежно від місця проживання чи місця перебування таких осіб.

Порядок подання та форма заяви про державну реєстрацію смерті особи на тимчасово непідконтрольних територіях, а також порядок перевірки відомостей, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Органи державної реєстрації актів цивільного стану з метою

державної реєстрації факту смерті враховують відомості про особу, зазначені у актах (рішеннях, документах), виданих на тимчасово непідконтрольних територіях незаконними адміністраціями, у тому числі, держави-учасника збройного конфлікту. Такими актами (рішеннями, документами) можуть бути свідоцтво про смерть, документ закладу охорони здоров'я, в якому померла особа; документ установи виконання покарань, у разі настання смерті в період перебування особи у цьому закладі, письмові свідчення родичів померлої особи.

3. У разі, коли обсяг відомостей про особу, поданих разом із заявою про державну реєстрацію смерті, недостатній для державної реєстрації факту смерті або якщо є обґрунтовані сумніви щодо справжності поданих документів орган державної реєстрації актів цивільного стану негайно звертається до суду із заявою про встановлення факту смерті особи на тимчасово непідконтрольній території України.

4. Особа, яка звернулася з заявою до органу державної реєстрації актів цивільного стану, може звернутись до суду для встановлення факту смерті особи на тимчасово непідконтрольній території.

5. Копію заяви про встановлення факту смерті особи на тимчасово непідконтрольній території, орган державної реєстрації актів цивільного стану видає або надсилає заявнику, не пізніше наступного дня з дня подання заяви до суду.

6. Рішення суду про встановлення факту смерті особи на тимчасово непідконтрольній території, яке набрало законної сили, є підставою для складання актового запису цивільного стану, державної реєстрації смерті, видачі свідоцтва про реєстрацію смерті.

7. Державна реєстрація смерті особи проводиться, а свідоцтво про державну реєстрацію смерті видається у день подання заяви або отримання рішення суду про встановлення факту смерті на тимчасово непідконтрольній території України, яке набрало законної сили.

Стаття 40. Підтвердження факту та державна реєстрація шлюбу або розірвання шлюбу на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Державна реєстрація шлюбу, укладеного на тимчасово непідконтрольних територіях, а також державна реєстрація розірвання шлюбу, здійснена на тимчасово непідконтрольних територіях, проводиться за письмовою заявою або ж електронною заявою з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг чоловіка та дружини будь-яким органом державної реєстрації актів цивільного стану незалежно від місця проживання чи місця перебування таких осіб.

Порядок подання та форма заяви про державну реєстрацію шлюбу або розірвання шлюбу, укладеного на тимчасово непідконтрольних територіях, а також порядок перевірки відомостей, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Органи державної реєстрації актів цивільного стану з метою державної реєстрації шлюбу або розірвання шлюбу враховують відомості,

зазначені у свідоцтві про шлюб (свідоцтві про розірвання шлюбу), виданому на тимчасово непідконтрольних територіях державою-учасником збройного конфлікту.

3. У разі, якщо після укладання або розірвання шлюбу на тимчасово непідконтрольній території один з подружжя помер, другий з подружжя звертається до суду для встановлення факту укладання або розірвання шлюбу на тимчасово непідконтрольних територіях.

4. Державна реєстрація шлюбу або розірвання, а свідоцтво про шлюб (свідоцтво про розірвання шлюбу) видається у день подання заяви або отримання рішення суду про встановлення факту укладання шлюбу на тимчасово непідконтрольних територіях, яке набрало законної сили. При цьому датою укладання або розірвання шлюбу вважається дата, зазначена у відповідному свідоцтві, виданому незаконними адміністраціями, у тому числі, держави-учасника збройного конфлікту.

Стаття 41. Конвалідація правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Конвалідацію правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях здійснює центральний орган виконавчої влади, до повноважень якого віднесено реалізацію державної політики у сфері конвалідації.

2. У складі центрального органу виконавчої влади, до повноважень якого віднесено реалізацію державної політики у сфері конвалідації, з державних службовців формуються національна та регіональні (республіканська Автономної Республіки Крим, обласні, міська міста Севастополя) комісії з конвалідації.

3. Конвалідація правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях є адміністративною послугою та здійснюється безоплатно, відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

4. Комісія з конвалідації ухвалює рішення протягом одного місяця з дня надходження заяви.

5. Національна комісія з конвалідації уповноважена переглядати за скаргами рішення регіональних комісій з конвалідації.

6. До комісій з конвалідації мають право звернутись:

1) фізичні особи, прав або охоронюваних законом інтересів яких стосується правочин, їхні представники та законні представники;

2) юридичні особи та їх представники (крім юридичних осіб держави-учасника збройного конфлікту), прав або охоронюваних законом інтересів яких стосується правочин;

3) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в інтересах осіб, прав або охоронюваних законом інтересів яких стосується правочин, які через фізичний стан, недосягнення повноліття, похилий вік, недієздатність або обмежену дієздатність неспроможні самотійно захистити свої права і свободи.

7. Не підлягають конвалідації такі правочини:

- 1) які пов'язані з відчуженням майна, що перебуває у державній або комунальній власності;
- 2) внаслідок яких у фізичних чи юридичних осіб виникли боргові зобов'язання перед незаконними адміністраціями, у тому числі, держави-учасника збройного конфлікту.

8. Порядок проведення конвалідації правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях, встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 42. Визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Документи про освіту, видані на тимчасово непідконтрольних територіях підлягають заміні на аналогічні документи державного зразка за результатами атестації. Для отримання документів про освіту здійснюється атестація визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово непідконтрольних територіях.

Держава гарантує та забезпечує здійснення атестації для визначення здобутих кваліфікацій, результатів навчання мовою навчання.

2. Атестація для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово непідконтрольних територіях здійснюється уповноваженими закладами освіти державної форми власності.

3. Атестація проводиться у випадку, якщо заявник відповідно до законодавства України має право на здобуття відповідного ступеня (рівня) освіти.

4. За результатами проведення атестації може бути прийняте одне з таких рішень:

- 1) замовлення та видача документа про базову та/або повну загальну середню освіту;
- 2) зарахування на навчання на другий - четвертий курс до закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти з метою продовження навчання;
- 3) присудження освітньо-кваліфікаційного рівня професійної (професійно-технічної) освіти, ступеня фахової передвищої, вищої освіти, присвоєння відповідної кваліфікації (крім спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання);
- 4) відмова у зв'язку з негативним результатом атестації.

5. Особи, які претендують на визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово непідконтрольних територіях зі спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, зараховуються на навчання до закладу фахової передвищої, вищої освіти з метою продовження навчання за відповідною освітньою програмою обсягом не менше 120 кредитів ЄКТС для присудження освітнього ступеня фахового

молодшого бакалавра, молодшого бакалавра та бакалавра, і не менше 60 кредитів ЄКТС для присудження освітнього ступеня магістра.

6. Атестація здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Зарахування на навчання до закладу професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої, вищої освіти з метою продовження навчання здійснюється за наявності вакантних місць державного або регіонального замовлення або за рахунок коштів фізичних, юридичних осіб. Особи, які в результаті атестації продовжили навчання за державним, регіональним замовленням, вважаються такими, що безоплатно здобули відповідний ступінь освіти.

Глава 6. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, КОМПЕНСАЦІЯ ЗАВДАНОЇ ШКОДИ

Стаття 43. Державна політика у сфері соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України та відшкодування завданої їм шкоди

Державна політика у сфері соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України та відшкодування завданої їм шкоди, реалізується шляхом:

- 1) виплати компенсації за шкоду, завдану життю та здоров'ю;
- 2) надання пільг.

Стаття 44. Статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України

Право на отримання статусу мають діти, які внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів:

- 1) отримали поранення, контузію, каліцтво;
- 2) зазнали фізичного, сексуального, психологічного насильства;
- 3) були викрадені або незаконно вивезені за межі України;
- 4) залучалися до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань;
- 5) незаконно утримувалися, у тому числі в полоні.

Статус надається органом опіки та піклування, за місцем проживання/перебування дитини, у тому числі реєстрації проживання/перебування дитини як внутрішньо переміщеної особи, або за місцем виявлення такої дитини місцевими органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування.

Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, визначається Кабінетом Міністрів України.

Інформація про дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, вноситься до Єдиного державного реєстру осіб, постраждалих внаслідок збройного конфлікту на території

України, розпорядником якого є центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту населення.

Стаття 45. Соціальний захист дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України

Дітям, які отримали статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, надаються такі пільги:

- 1) повний курс психологічної реабілітації в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- 2) направлення до дитячих закладів оздоровлення і відпочинку (далі — дитячі заклади) за рахунок коштів державного бюджету, та безоплатний проїзд у межах України на всіх видах транспорту (крім таксі) дитині та особі, яка супроводжує таку дитину до місця оздоровлення в обидва напрямки;
- 3) безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів;
- 4) забезпечення дитячим харчуванням дітей грудного віку та дітей другого року життя;
- 5) забезпечення безкоштовним харчуванням дітей, які навчаються у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах, незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 46. Соціальний захист дітей з інвалідністю внаслідок поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України

Діти з інвалідністю внаслідок поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, мають право на такі пільги:

- 1) проходження безоплатної психологічної, медичної реабілітації у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до них в обидва напрямки;
- 2) безоплатний проїзд у межах України на всіх видах транспорту (крім таксі) дитині з інвалідністю та особі, яка супроводжує таку дитину до місця лікування (реабілітації), оздоровлення в обидва напрямки (за направленням медичних закладів);
- 3) щорічне безоплатне забезпечення дитини з інвалідністю та одного з батьків чи особи, яка їх замінює, путівкою для будь-якого виду оздоровлення чи відпочинку протягом двох місяців;
- 4) позачергове обов'язкове забезпечення місцями у дошкільних закладах освіти незалежно від відомчої підпорядкованості;
- 5) позачергове влаштування в заклади соціального захисту, а також

обслуговування службами соціального захисту вдома, якщо дитина з інвалідністю не має близьких родичів, які проживають разом з нею;

6) виплата державної соціальної допомоги на дітей з інвалідністю у підвищеному розмірі відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»;

7) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною з інвалідністю – у розмірі 100 процентів середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу за весь період хвороби, включаючи санаторно-курортне лікування, одному з батьків або особі, яка їх замінює.

Порядок встановлення зв'язку інвалідності з пораненням або іншим ушкодженням здоров'я затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 47. Пільги дітям, які отримали поранення чи інші ушкодження здоров'я внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, та яким не встановлено інвалідність

Дітям, які отримали поранення чи інші ушкодження здоров'я внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, та яким не встановлено інвалідність, надається право на проходження безоплатної психологічної, медичної реабілітації у відповідних центрах з відшкодуванням вартості проїзду до них в обидва напрямки.

Порядок проведення реабілітації та відшкодування вартості проїзду встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 48. Компенсація за шкоду, завдану здоров'ю

Дітям з інвалідністю внаслідок поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, виплачується такі компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю:

1) одноразова компенсація у зв'язку з ушкодженням здоров'я у розмірі 100 прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку;

2) щорічна допомога на оздоровлення в порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Дітям, які отримали статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів на території України, та яким не встановлено інвалідність, надається одноразова компенсація у зв'язку з ушкодженням здоров'я у розмірі 100 прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку.

Глава 7. ІНШІ ЗАХОДИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 49. Інші заходи, що здійснюються протягом перехідного періоду

1. Протягом перехідного періоду здійснюються такі заходи:

- 1) розшук осіб, зниклих безвісти відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб зниклих безвісти»;
- 2) здійснення заходів протимінної діяльності відповідно до Закону України «Про протимінну діяльність в Україні»;
- 3) відновлення правопорядку, конституційних прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, створення умов для повернення жителів до вимушено залишених місць постійного проживання, їх реінтеграції, а також для відновлення життєдіяльності;
- 4) вшанування пам'яті жертв збройного конфлікту;
- 5) забезпечення інформаційного суверенітету та подолання наслідків пропаганди;
- 6) забезпечення відновлення соціальної інфраструктури (лікарні, навчальні заклади, транспорт тощо), пошкодженої в результаті бойових дій;
- 7) реалізація системних заходів щодо ресоціалізації учасників конфлікту;
- 8) інвестування в створення робочих місць та надання особливого пільгового податкового статусу громадянам, які проживали на непідконтрольних територіях;
- 9) подолання екологічних наслідків конфлікту;
- 10) проведення заходів з примирення між колишніми учасниками конфлікту;
- 11) відновлення соціально-економічних зв'язків, включаючи соціальні виплати;
- 12) відновлення управління сегментом банківської системи України в районах, де є конфлікт.

Стаття 50. Забезпечення інформаційного суверенітету та подолання наслідків пропаганди

1. Держава вживає заходів щодо забезпечення інформаційного суверенітету, зокрема, шляхом контролю та регулювання інформації, що утворюється та поширюється щодо обставин тимчасової втрати контролю над окремими територіями України. .

2. Держава забезпечує належне фінансування Центру документування наслідків збройного конфлікту та Центру документування порушення прав людини під час збройного конфлікту.

Глава 8. ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 51. Території пріоритетного розвитку

1. З дня відновлення Україною ефективного контролю над територіями, які були непідконтрольні, такі території визначаються територіями пріоритетного розвитку, на яких запроваджується спеціальний

режим інвестиційної діяльності строком на 25 років.

2. Спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку запроваджується з метою подолання наслідків збройного конфлікту, залучення інвестицій у пріоритетні галузі виробництва для створення нових робочих місць, впровадження новітніх технологій, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, збільшення обсягів високоякісних товарів та послуг, створення сучасної виробничої, транспортної та ринкової інфраструктури, ефективного використання природних ресурсів.

3. Особливості та порядок дії спеціального режиму інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку визначаються законом.

4. З метою соціально-економічного відновлення постраждалих територій створюється державний Фонд відновлення відповідних територій.

Порядок використання коштів Фонду затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 52. Особливості реалізації фінансової політики протягом перехідного періоду

1. Протягом перехідного періоду Національний банк України здійснює заходи щодо відновлення обігу національної грошової одиниці України та відновлення функціонування банківської системи на непідконтрольних територіях.

РОЗДІЛ ІІІ. КОНФЛІКТНИЙ ПЕРІОД

Глава 9. ЗАХОДИ КОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 53. Заходи конфліктного періоду

1. Заходами конфліктного періоду є:
 - 1) утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій;
 - 2) захист прав і свобод цивільного населення на тимчасово непідконтрольних територіях;
 - 3) затвердження урядових короткострокових, середньострокових і довгострокової стратегій реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій;
 - 4) створення механізмів участі громадян України, що мешкають на тимчасово непідконтрольних територіях у виборах органів влади України;
 - 5) формування кадрового резерву поліцейських та державних службовців для роботи на непідконтрольних територіях;
 - 6) політико-дипломатичні та санкційні заходи;
 - 7) розмінування та демілітаризація територій;
 - 8) відновлення соціально-економічних зв'язків;
 - 9) спрощення доступу жителів непідконтрольних територій до послуг системи соціального забезпечення України;
 - 10) створення програм ресоціалізації;
 - 11) започаткування діалогу з мешканцями непідконтрольних територій.

2. Інші заходи з відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово непідконтрольних територіях, передбачені законодавством України.

Стаття 54. Утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій

1. Для виконання повноважень місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених законом, на непідконтрольних територіях під час конфліктного періоду у строк що не перевищує 30 днів можуть утворюватися та функціонувати військово-цивільні адміністрації територіальних громад, районів, областей.

2. Особливості та порядок утворення та функціонування військово-цивільних адміністрацій визначаються Законом України «Про військово-цивільні адміністрації».

Стаття 55. Захист прав і свобод цивільного населення на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Основними напрямками захисту прав і свобод цивільного населення на тимчасово непідконтрольних територіях є:

- 1) вжиття заходів для звільнення всіх незаконно затриманих, утримуваних осіб;
- 2) захист прав людини і основоположних свобод, сприяння відновленню порушених прав;
- 3) сприяння забезпеченню соціально-економічних, екологічних та культурних потреб;
- 4) надання правової та гуманітарної допомоги, у тому числі із залученням міжнародної допомоги, зокрема надання медичних та соціальних послуг на територіях, що не є тимчасово непідконтрольними;
- 5) сприяння підтриманню культурних зв'язків;
- 6) забезпечення доступу до закладів освіти та засобів масової інформації України.

Стаття 56. Затвердження урядових короткострокових, середньострокових та довгострокової стратегій реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій

1. Кабінет Міністрів України затверджує короткострокові, середньострокові та довгострокову стратегії реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій.

2. Короткострокові, середньострокові та довгострокова стратегії реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій розробляє центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій.

3. Довгострокова стратегія реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій затверджується на термін до закінчення перехідного періоду.

Стаття 57. Формування кадрового резерву державних службовців для роботи на непідконтрольних територіях

1. З метою залучення державних службовців до роботи на непідконтрольних територіях утворюється кадровий резерв.

2. Забезпечення функціонування та ведення реєстру кадрового резерву державних службовців для роботи на непідконтрольних територіях здійснює його розпорядник – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

3. Порядок формування кадрового резерву державних службовців для роботи на непідконтрольних територіях, види інформації, що міститься в реєстрі кадрового резерву державних службовців для роботи на непідконтрольних територіях, порядок її використання, та порядок функціонування такого реєстру, а також порядок направлення державних службовців (поліцейських) на роботу (проходження служби) на непідконтрольних територіях визначає Кабінет Міністрів України за погодженням з Офісом Генерального прокурора (щодо державних службовців органів прокуратури), Вищою радою правосуддя та Державною судовою адміністрацією України (щодо державних службовців у системі правосуддя).

Стаття 58. Формування кадрового резерву поліцейських для роботи на непідконтрольних територіях

1. З метою залучення поліцейських до служби в поліції на непідконтрольних територіях утворюється кадровий резерв.

2. Забезпечення функціонування та ведення реєстру кадрового резерву поліцейських для служби на непідконтрольних територіях здійснює Міністерство внутрішніх справ України.

3. Порядок формування кадрового резерву поліцейських для служби в поліції на непідконтрольних територіях, види інформації, що міститься в реєстрі кадрового резерву поліцейських для служби на непідконтрольних територіях, порядок її використання, та порядок функціонування такого реєстру визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 59. Політико-дипломатичні та санкційні заходи

1. Україна здійснює послідовну політику щодо вжиття політико-дипломатичних та санкційних заходів за незаконні дії, пов'язані з тимчасовою втратою контролю над окремими територіями України, юридичних та фізичних осіб, інших суб'єктів.

2. Україна використовує механізми двосторонньої міжнародної співпраці, міжнародних організацій та міжнародних судових установ з метою збереження та посилення санкцій суб'єктами міжнародного права, а також притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності за злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

3. Обсяг та зміст застосованих Україною санкцій, пов'язаних з тимчасовою втратою контролю над окремими територіями України, не може бути меншим за обсяг та зміст санкцій, застосованих суб'єктами міжнародного права, крім випадків, коли це суперечить національним інтересам України.

4. Міністерство закордонних справ України відстежує запровадження суб'єктами міжнародного права санкцій, пов'язаних з тимчасовою втратою контролю над окремими територіями України.

5. Якщо санкції, пов'язані зі збройним конфліктом та тимчасовою втратою контролю над окремими територіями України, запроваджені суб'єктами міжнародного права, за обсягом чи змістом перевищують обсяг чи зміст санкцій, запроваджених Україною, Міністерство закордонних справ України невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України.

6. Кабінет Міністрів України за результатами отриманої інформації вносить на розгляд Ради національної безпеки та оборони України пропозиції щодо застосування санкцій або зміни їхнього обсягу чи змісту.

7. Міністерство закордонних справ України відстежує випадки дій з боку суб'єктів міжнародного права, а також юридичних осіб-нерезидентів, їхніх посадових осіб, що можуть свідчити про сприяння тимчасовій втраті контролю над окремими територіями України та, у випадку виявлення таких прикладів, вживає належних заходів реагування.

Глава 10. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ СУДОЧИНСТВА ПРОТЯГОМ КОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 60. Встановлення неможливості здійснення правосуддя окремими судами та відновлення їхньої діяльності

1. Державна судова адміністрація України складає перелік місцевих та апеляційних судів, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, і в яких неможливо здійснювати правосуддя, та направляє відповідні подання до Голови Верховного Суду для прийняття рішень, передбачених цим Законом.

2. Державна судова адміністрація України після відновлення контролю над тимчасово непідконтрольними територіями вживає заходів для відновлення належних умов діяльності місцевих судів, апеляційних судів, територіальна підсудність яких поширюється на ці території.

3. В разі відновлення належних умов діяльності місцевого суду (апеляційного суду), територіальна підсудність якого поширюється на реінтегровану територію, Державна судова адміністрація України направляє до Голови Верховного Суду подання про можливість відновлення роботи цього суду.

4. Місцевий суд (апеляційний суд) відновлює здійснення правосуддя за розпорядженням Голови Верховного Суду.

Стаття 61. Особливості визначення територіальної підсудності протягом перехідного періоду

1. До відновлення здійснення правосуддя судами, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, тимчасова територіальна підсудність судових справ, підсудним цим судам, визначається за правилами цієї статті.

2. У випадку неможливості здійснення правосуддя судами, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, тимчасову територіальну підсудність судових справ, підсудних цим судам, визначає Голова Верховного Суду.

3. Питання, що належать до повноважень слідчого судді у кримінальних провадженнях, що перебувають на стадії досудового розслідування і здійснюються на тимчасово непідконтрольних територіях, в разі неможливості здійснювати правосуддя судами, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, розглядаються слідчими суддями місцевих загальних судів, визначених Головою Верховного Суду.

4. Суди згідно з визначеною відповідно до цієї статті тимчасовою територіальною підсудністю та відповідно до вимог процесуального законодавства здійснюють розгляд справ та вирішують процесуальні питання, які виникають після ухвалення судового рішення.

5. Справи, розгляд яких не закінчено і які перебувають у провадженні місцевих судів (апеляційних судів), територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, в разі їхньої неможливості здійснювати правосуддя передаються судам відповідно до встановленої згідно з цією статтею тимчасової територіальної підсудності протягом десяти робочих днів з дня прийняття розпорядження Голови Верховного Суду.

6. У разі неможливості передачі матеріалів справи відповідно до встановленої згідно з цією статтею тимчасової територіальної підсудності вчинення необхідних процесуальних дій здійснюється за документами і матеріалами, поданими учасниками судового процесу, за умови, що такі документи і матеріали є достатніми для ухвалення відповідного судового рішення.

7. Голова Верховного Суду після відновлення контролю над тимчасово непідконтрольними територіями приймає рішення про відновлення здійснення правосуддя окремими судами, територіальна підсудність яких поширюється на ці території.

8. Місцеві та апеляційні суди, які розпочали розгляд справ відповідно до частин другої або третьої цієї статті, після видання Головою Верховного Суду розпорядження про відновлення роботи відповідних місцевих або апеляційних судів продовжують розгляд таких справ.

9. З дня відновлення здійснення правосуддя апеляційними судами, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, ці суди здійснюють апеляційний перегляд справ, розгляд яких

здійснюється місцевими судами, тимчасова територіальна підсудність яких знаходяться у межах територіальної підсудності цих апеляційних судів.

Стаття 62. Порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення учасників справи з тимчасово непідконтрольних територій

1. Якщо остання відома адреса місця проживання (перебування), місцезнаходження чи місця роботи учасників справи знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях, суд викликає або повідомляє через оголошення на офіційному веб-сайті судової влади України (з посиланням на веб-адресу відповідної ухвали суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень) учасників справи, які не мають офіційної електронної адреси, про дату, час і місце:

1) першого судового засідання у справі – не пізніше ніж за двадцять днів до дати відповідного судового засідання;

2) судових засідань, окрім першого судового засідання у справі, чи про вчинення відповідної процесуальної дії – не пізніше ніж за десять днів до дати відповідного судового засідання або вчинення відповідної процесуальної дії.

2. З опублікуванням оголошення, передбаченого частиною першою цієї статті, відповідні учасники справи вважаються повідомленими про дату, час і місце розгляду справи чи про вчинення відповідної процесуальної дії.

3. Учасники справи, остання відома адреса місця проживання (перебування) чи місцезнаходження яких знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях і які не мають офіційної електронної адреси, повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення шляхом розміщення інформації на офіційному веб порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

4. З моменту розміщення інформації, передбаченої частиною третьою цієї статті, вважається, що відповідні учасники справи отримали судові рішення.

5. Передбачений цією статтею порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення може застосовуватися стосовно інших учасників судового процесу, адреса місця проживання (перебування), місце знаходження чи місця роботи яких знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях, якщо від цього залежить реалізація ними своїх процесуальних прав і обов'язків.

Стаття 63. Підслідність кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Підслідність кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях, у разі неможливості здійснювати досудове розслідування визначає Генеральний прокурор.

2. У разі неможливості здійснювати досудове розслідування, матеріали досудового розслідування передаються органам досудового

розслідування, визначеним Генеральним прокурором, протягом п'яти робочих днів з дня визначення підслідності.

3. Досудове розслідування, підслідність якого визначена за правилами цієї статті, не змінюється у разі відновлення можливості здійснення досудового розслідування органом досудового розслідування, крім випадків, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України.

Стаття 64. Здійснення спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження стосовно осіб, які перебувають на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває на тимчасово непідконтрольних територіях, та оголошення його у розшук є підставою для здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України.

2. Вимога про оголошення у міждержавний або міжнародний розшук не поширюється на випадки, якщо вирішується питання про застосування стосовно осіб, визначених у частині першій цієї статті, спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження.

3. Забороняється розгляд судом справ стосовно осіб, які постійно проживають на тимчасово непідконтрольних територіях без участі захисника.

Стаття 65. Особливості обчислення строків позовної давності та поновлення процесуальних строків

1. У випадку неможливості звернення до суду у зв'язку з тимчасовою втратою контролю над окремою територією України, строк звернення до суду (строк позовної давності) починає перебіг з дати реінтеграції відповідної території.

2. Процесуальні строки, встановлені відповідними процесуальними кодексами, можуть бути поновлені судами за заявами учасників справ та осіб, які не брали участі у справах, якщо суди вирішили питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки (у разі наявності у них права на вчинення відповідних процесуальних дій, передбачених відповідними процесуальними кодексами), якщо суди визнають причини їх пропуску поважними і такими, що зумовлені тимчасовою втратою контролю над окремими територіями України.

3. Суди можуть поновити строки, визначені частиною першою цієї статті.

4. Суди за заявами осіб продовжують процесуальні строки, встановлені судами, якщо неможливість вчинення відповідних процесуальних дій у визначений строк зумовлена тимчасовою втратою контролю над відповідними територіями.

Стаття 66. Забезпечення діяльності органів правосуддя на реінтегрованих територіях

1. З метою здійснення функцій прокуратури на реінтегрованих територіях Генеральний прокурор відповідно до закону утворює прокуратури, територіальна юрисдикція яких поширюється на реінтегровані території.

2. Суди, територіальна юрисдикція яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, утворюються відповідно до закону та починають діяти після реінтеграції відповідних територій в порядку, встановленому законом.

3. Судді можуть бути за власною заявою переведені до судів, територіальна юрисдикція яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території.

4. Судді судів, територіальна юрисдикція яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, переводяться в порядку, затвердженому Вищою радою правосуддя за поданням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, погодженим з Державною судовою адміністрацією України.

5. До прийняття рішення Головою Верховного Суду про відновлення здійснення правосуддя окремими судами, територіальна підсудність яких поширюється на тимчасово непідконтрольні території, судді, переведені до таких судів відповідно до частини третьої цієї статті, тимчасово відряджаються на посаду судді до суду, з якої вони були переведені.

6. Апарати судів формуються з кадрового резерву державних службовців, який утворюється відповідно до цього Закону.

Глава 11. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВ ПІД ЧАС КОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 67. Зв'язки з громадянами та охорона культурної спадщини на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Україна зобов'язується підтримувати і забезпечувати економічні, фінансові, політичні, соціальні, інформаційні, культурні та інші зв'язки з громадянами України, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях.

2. Відповідальність за охорону культурної спадщини на тимчасово непідконтрольних територіях покладається на незаконні адміністрації, у тому числі, держави - учасника збройного конфлікту відповідно до принципів і норм міжнародного права.

Стаття 68. Особливий порядок здійснення свободи пересування та переміщення товарів

1. Громадяни України мають право на вільний та безперешкодний в'їзд на тимчасово непідконтрольні території та виїзд з них, з урахуванням

обмежень, встановлених Конституцією та законами України, за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

2. В'їзд осіб, переміщення товарів на тимчасово непідконтрольні території та виїзд осіб, переміщення товарів із таких територій здійснюються через контрольні пункти в'їзду-виїзду, на яких запроваджується прикордонний контроль.

3. Порядок виїзду осіб, переміщення товарів на тимчасово непідконтрольні території і в'їзду осіб, переміщення товарів із таких територій визначає Кабінет Міністрів України.

4. Ввезення на тимчасово непідконтрольні території або вивезення з них валютних цінностей здійснюється в порядку, визначеному статтею 8 Закону України «Про валюту і валютні операції» з урахуванням обмежень, встановлених цією статтею.

5. На фізичних осіб, які здійснюють в'їзд на тимчасово непідконтрольні території або виїзд з них, поширюється дія Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

6. До іноземних громадян та осіб без громадянства при в'їзді на тимчасово непідконтрольні території та виїзді з них застосовуються положення Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» з урахуванням таких особливостей:

1) в'їзд на тимчасово непідконтрольні території та виїзд з них допускаються за документами, визначеними статтею 15 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та лише за спеціальним дозволом;

2) виїзд з тимчасово непідконтрольних територій може бути здійснено зокрема у випадках та за процедурою, передбаченими Конвенцією про статус біженців;

3) норми міжнародних угод, укладених між компетентними органами України та інших держав про використання національних (внутрішніх) документів для в'їзду, виїзду і пересування фізичними особами територією договірних сторін, не поширюються на тимчасово непідконтрольні території;

4) за порушення встановленого порядку в'їзду на тимчасово непідконтрольні території чи виїзду з них або вчинення спроби потрапити на ці території поза контрольними пунктами в'їзду-виїзду, а також за порушення порядку переміщення товарів порушникам забороняється в'їзд в Україну в порядку, визначеному частинами другою, третьою статті 13 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

7. В окремих районах, зокрема у зонах безпеки, прилеглих до району бойових дій, може здійснюватися обмеження свободи пересування, в порядку встановленому законом.

Стаття 69. Захист виборчих прав громадян України

1. Громадянам України, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, створюються умови для вільного волевиявлення під час виборів Президента України, народних депутатів України та всеукраїнського референдуму на іншій території України або дистанційно.

2. Місцеві вибори, місцевий референдум проводяться в порядку, встановленому спеціальним законом з урахуванням положень цього закону, Резолюції Ради Безпеки ООН № S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України.

3. Порядок доступу до записів про виборців, виборча адреса яких належить до території, на яку поширюються повноваження цих органів ведення Державного реєстру виборців, а також актуалізації цих записів встановлює Центральна виборча комісія.

Стаття 70. Гарантії права власності та правовий режим майна на тимчасово непідконтрольних територіях

1. За фізичними та юридичними особами зберігається право власності, інші речові права на майно, в тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях, якщо таке майно набуто відповідно до законів України.

2. За державою, територіальними громадами, розташованими на тимчасово непідконтрольних територіях, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права України зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях.

3. Набуття та припинення права власності на нерухоме майно, яке знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях, здійснюється відповідно до законодавства України за межами тимчасово непідконтрольних територій, крім випадків, передбачених цим Законом.

4. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони, які є об'єктами права власності Українського народу, військового майна, майно державних органів, державних підприємств, установ та організацій, що знаходяться на тимчасово непідконтрольних територіях і є власністю держави, не можуть переходити у власність інших держав, юридичних або фізичних осіб в інший спосіб, ніж передбачений законами України.

5. У випадку переходу об'єктів, визначених частиною четвертою цієї статті, у власність інших держав, юридичних або фізичних осіб в інший спосіб, ніж передбачений законами України, держава вживає всіх законних заходів для поновлення порушених майнових прав.

6. Фізичні особи та суб'єкти господарювання звільняються від плати

за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності) за земельні ділянки, які:

- 1) розташовані на тимчасово непідконтрольних територіях
- 2) розташовані на території територіальних громад на лінії розмежування на відстані до трьох кілометрів від лінії розмежування.;

- 3) є забрудненими територіями;

7. Фізичні особи та суб'єкти господарювання звільняються від плати за користування державним та комунальним майном і концесійної плати за право на створення (будівництво) та/або управління (експлуатацію) державним та комунальним майном, що розташоване на тимчасово непідконтрольних територіях.

8. До реінтеграції відповідного населеного пункту забороняється примусова реалізація житла (житлових будинків, частин житлових будинків, квартир, кімнат у квартирах, кімнат, житлових секцій чи блоків у гуртожитках, інших жилих приміщень), що розміщене на території непідконтрольного населеного пункту.

Примітка. Термін «забруднена територія» вживається в цій статті у значенні, наведеному в Законі України «Про протимінну діяльність в Україні».

Стаття 71. Особливості іпотеки

1. Упродовж строку тимчасової втрати контролю над окремими територіями громадяни України (у тому числі фізичні особи – підприємці) та юридичні особи звільняються від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (зареєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово непідконтрольна.

2. Національний банк України приймає рішення про зміну класифікації іпотечних кредитів, зазначених у частині першій цієї статті, або інші рішення з метою недопущення погіршення ліквідності (фінансового стану) кредитора.

3. Впродовж строку тимчасової втрати контролю над окремими територіями щодо нерухомого майна, розташованого на тимчасово непідконтрольних територіях, що належить громадянам України (у тому числі фізичним особам–підприємцям) або юридичним особам та перебуває в іпотеці, зупиняється дія статті 37 (у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки), статті 38 (у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки), статті 40 (у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти), статей 41, 43-47 (у частині реалізації предмета іпотеки на прилюдних торгах) Закону України «Про іпотеку».

Стаття 72. Запровадження мораторіїв на нарахування пені та штрафів

1. З дати тимчасової втрати контролю над окремими територіями та до дати їх реінтеграції забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики фізичним особам, які зареєстровані та постійно проживають на таких територіях або переселилися з них у період з дати тимчасової втрати контролю, а також юридичним особам та фізичним особам-підприємцям, що провадять (провадили) свою господарську діяльність на цих територіях відповідно до законодавства України.

2. Банки та інші фінансові установи, а також кредитори зобов'язані скасувати зазначеним у частині першій цієї статті особам пеню та/або штрафи, нараховані на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами і договорами позики під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями.

3. З дати тимчасової втрати контролю над окремими територіями і до дати їх реінтеграції забороняється нарахування пені та/або штрафів за несвоєчасне внесення платежів за житлово-комунальні послуги фізичним особам, які зареєстровані та постійно проживають на тимчасово невідконтрольованих територіях.

4. З дати тимчасової втрати контролю над окремими територіями і до дати їх реінтеграції забороняється енергопостачальним компаніям нарахувати пеню та/або штрафи за несвоєчасне внесення платежів за спожиті енергетичні ресурси підприємствами-виконавцями/виробниками житлово-комунальних послуг, що надають такі послуги на тимчасово невідконтрольованих територіях.

Стаття 73. Особливості оподаткування

1. Заборгованість зі сплати податків, зборів та обов'язкових платежів, що виникла з дати тимчасової втрати контролю над окремими територіями України до дати реінтеграції, визнається безнадійною та підлягає списанню в порядку, встановленому законом.

2. До платників податків, які на дату початку тимчасової втрати контролю над окремими територіями мали місцезнаходження на відповідній території, не застосовуються, починаючи з першого числа місяця, наступного за місяцем, в якому розпочалася тимчасова втрата контролю, фінансові та штрафні санкції за порушення вимог порядку подання, обчислення, правильності заповнення податкових декларацій (податкової звітності) та повноти сплати сум податків і зборів.

3. Положення статей 59, 60, 87–101, 124, 126 і 129 Податкового кодексу України не застосовуються до платників податків із місцезнаходженням натимчасово невідконтрольованих територіях.

4. Положення Пункт 16¹ підрозділу 10 «Інші перехідні положення» розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо оподаткування військовим збором доходів, отриманих фізичними особами не застосовуються до платників податків, які мають податкову адресу на невідконтрольованих територіях та/або є внутрішньо переміщеними особами.

Стаття 74. Особливості розподілу надходження доходів від податків між рівнями бюджетів

До доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад населених пунктів, що розташовані на відстані до трьох кілометрів від лінії розмежування з тимчасово непідконтрольними територіями, належать 100 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 1⁻¹ частини другої статті 29 Бюджетного Кодексу України), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території.

Стаття 75. Гарантії збереження громадянства України

1. Примусове або автоматичне набуття громадянами України громадянства держави-учасника збройного конфлікту не визнається Україною та не є підставою для втрати громадянства України.

2. Особи, причетні до примусового або автоматичного набуття громадянами України громадянства держави-учасника збройного конфлікту, несуть за це відповідальність відповідно до закону.

Стаття 76. Гарантії здійснення соціального забезпечення

1. Громадяни похилого віку, особи з інвалідністю, діти з інвалідністю та інші громадяни України, які перебувають у складних життєвих обставинах та проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, мають право на отримання соціальних послуг відповідно до законодавства України.

2. Бездомні особи, які перебувають на тимчасово непідконтрольних територіях, мають право на соціальний захист відповідно до законодавства України.

3. Виплата пенсій та інших державних виплат громадянам України, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, гарантується незалежно від місця проживання та наявності статусу внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 77. Особливості реалізації фінансової та економічної політики протягом конфліктного періоду

1. Система електронних платежів Національного банку України та внутрішньодержавні платіжні системи, платіжними організаціями яких є резиденти України, не застосовуються на тимчасово непідконтрольних територіях.

2. На тимчасово непідконтрольних територіях права на цінні папери і права за цінними паперами емітентів охороняються та обліковуються відповідно до законодавства України з такими особливостями:

1) набуття і припинення прав на цінні папери і прав за цінними паперами емітентів на тимчасово непідконтрольних територіях, а також їхнє обтяження зобов'язаннями чи обмеження в обігу підлягають реєстрації у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та

фондового ринку;

2) депозитарні установи, які були зареєстровані на тимчасово непідконтрольних територіях, зобов'язані пройти спрощену процедуру перереєстрації на іншій території України у порядку та строки, встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, інакше ліцензія депозитарної установи вважається анульованою;

3) переказ цінних паперів та/або прав на цінні папери чи прав за цінними паперами, якщо їхнім одержувачем є особа, яка знаходиться або зареєстрована на тимчасово непідконтрольних територіях, здійснюється після повної оплати цих цінних паперів;

4) особливості обігу цінних паперів, здійснення депозитарної діяльності та діяльності емітентів цінних паперів, які знаходяться на тимчасово непідконтрольних територіях, визначаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

3. Протягом тимчасової втрати контролю над окремими територіями:

1) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право зупинити внесення змін до системи депозитарного обліку щодо цінних паперів емітентів, зареєстрованих на тимчасово непідконтрольних територіях, або власників цінних паперів, депозитарний облік яких ведеться депозитарними установами на тимчасово непідконтрольних територіях, зокрема у разі виявлення порушень норм цього Закону;

2) забороняється проведення на тимчасово непідконтрольних територіях загальних зборів акціонерів і власників корпоративних прав та інших засідань органів управління акціонерних та інших господарських товариств;

3) розрахунок за правочинами щодо цінних паперів (переказу цінних паперів та/або прав на цінні папери чи прав за цінними паперами), якщо їхнім набувачем є особа, яка розташована (знаходиться) на тимчасово непідконтрольних територіях, здійснюється за принципом поставки проти оплати, передбаченим у пункті 18 статті 1 Закону України «Про депозитарну систему України».

4. На тимчасово непідконтрольних територіях забороняється діяльність операторів державних лотерей.

5. Державні гарантії за внутрішніми та зовнішніми місцевими запозиченнями (позиками) на тимчасово непідконтрольних територіях не надаються.

Стаття 8. Забезпечення діяльності тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ

1. Тимчасово переміщені заклади фахової передвищої, вищої освіти, наукові установи – заклади фахової передвищої, вищої освіти, наукові установи, які під час конфліктного періоду за рішенням засновника (засновників) змінили своє місцезнаходження шляхом переміщення з тимчасово непідконтрольних територій.

2. Перелік тимчасово переміщених закладів фахової передвищої,

вищої освіти, наукових установ затверджує Кабінет Міністрів України за поданнями засновників таких закладів, установ.

3. Тимчасово переміщені заклади фахової передвищої, вищої освіти, наукові установи мають право використовувати передане їм на праві господарського відання майно для участі в цивільних відносинах, у тому числі для ведення фінансово-господарської діяльності, відповідно до цілей їх утворення та в межах їхньої цивільної правоздатності.

4. Обсяг повноважень з управління майном, яке було передане в господарське відання тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ може бути розширено у порівнянні з правами, наданими цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, на тимчасовій основі, до закінчення конфліктного періоду. Дія цього положення не поширюється на повноваження з відчуження закладами фахової передвищої, вищої освіти, науковими установами майна, віднесеного до основних фондів.

5. Тимчасово переміщений заклад фахової передвищої, вищої освіти, наукова установа, а також їхні працівники не несуть відповідальності за стан майна, що знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях з дати тимчасової втрати контролю над відповідними територіями до дати повернення такого закладу фахової передвищої, вищої освіти, наукової установи на попереднє місцезнаходження, але не пізніше ніж через шість місяців з дати реінтеграції території, на якій раніше знаходився такий заклад (установа), крім випадків, коли нестача, втрата, псування майна заподіяні з їхньої вини, яка доведена в установленому законом порядку.

6. Держава сприяє відновленню та вдосконаленню матеріально-технічної бази тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ.

7. Акредитація освітніх програм у тимчасово переміщених закладах фахової передвищої, вищої освіти, наукових установах здійснюється безоплатно.

8. Засновник (засновники) тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ державної та комунальної форм власності сприяють наданню приміщень, які знаходяться в їхній сфері управління, для організації освітнього процесу (наукової і науково-технічної діяльності) та/або проживання здобувачів освіти та працівників таких закладів (установ).

9. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки уповноважений ініціювати:

1) передачу прав засновника закладів професійної (професійно-технічної) освіти тимчасово переміщеним закладам вищої освіти, науковим установам за згодою сторін;

2) реорганізацію тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ шляхом злиття чи приєднання в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

10. Працівники тимчасово переміщених закладів фахової передвищої,

вищої освіти, наукових установ, які протягом двох місяців з дня опублікування наказу (рішення) засновника (засновників) про тимчасове переміщення закладу фахової передвищої, вищої освіти, наукової установи не приступили до виконання своїх обов'язків за новим місцезнаходженням закладу (установи), вважаються такими, що відмовилися від переведення на роботу в іншу місцевість, із застосуванням наслідків, передбачених пунктом 6 частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України.

11. Тимчасово переміщеним закладам фахової передвищої, вищої освіти, науковим установам, архівні документи яких залишилися на тимчасово непідконтрольних територіях, дозволяється видача довідок про підтвердження трудового стажу та відомостей про періоди навчання на підставі дипломів, посвідчень, свідоцтв, довідок та інших документів, які дозволяють встановити такі факти.

12. На виконання тимчасово переміщеними закладами фахової передвищої, вищої освіти, науковими установами кредитних та інших договірних зобов'язань (крім договорів про надання освітніх послуг), які виникли до переміщення з тимчасово непідконтрольних територіях, запроваджується мораторій на конфліктний період.

13. Під час конфліктного періоду забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості тимчасово переміщених закладів фахової передвищої, вищої освіти, наукових установ із зобов'язань за кредитними та іншими договорами (крім договорів про надання освітніх послуг), що не припинилися, з дня видання їхнім засновником (засновниками) наказу (рішення) про зміну його місцезнаходження.

14. Тимчасово переміщений заклад фахової передвищої, вищої освіти, наукова установа не несуть відповідальності за зобов'язаннями, укладеними відіхнього імені на тимчасово непідконтрольних територіях, з дня видання їхнім засновником (засновниками) наказу (рішення) про зміну його місцезнаходження.

15. Після реінтеграції населеного пункту, у якому знаходився заклад фахової передвищої, вищої освіти, наукова установа до початку тимчасової втрати контролю над окремими територіями, засновник (засновники) тимчасово переміщеного закладу фахової передвищої, вищої освіти, наукової установи протягом шести місяців може ухвалити рішення про повернення закладу (установи) на попереднє місцезнаходження або про продовження його діяльності за місцезнаходженням, встановленим на час тимчасового переміщення, на постійній основі. Після завершення цього строку або ухвалення відповідного рішення засновником (засновниками) тимчасово переміщеного закладу фахової передвищої, вищої освіти, наукової установи такі заклади, установи втрачають статус тимчасово переміщених.

Стаття 79. Забезпечення реалізації права на освіту

1. Особи, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, у територіальних громадах на лінії розмежування, мають право на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на іншій

території України з наданням місць у гуртожитках на час навчання.

2. Особи, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях, у територіальних громадах на лінії розмежування, здобувають фахову передвищу, вищу освіту (на конкурсних засадах) та професійну (професійно-технічну) освіту за кошти Державного бюджету України в порядкута в межах квот, визначених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Держава створює додаткові можливості для прийому на навчання до закладів освіти та отримання документів про повну загальну середню, професійну (професійно-технічну), фахову передвищу, вищу освіту внутрішньо переміщеними особами та особами, місцем проживання яких є тимчасово непідконтрольні території та територіальні громади на лінії розмежування.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки визначає:

1) порядок проходження державної підсумкової атестації та отримання документа державного зразка про базову та/або повну загальну середню освіту;

2) умови прийому на навчання до закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти для осіб, місцем проживання яких є тимчасово непідконтрольні території та територіальні громади на лінії розмежування;

3) порядок проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання на тимчасово непідконтрольних територіях;

4) перелік уповноважених на проведення атестації закладів освіти (для вищої освіти – за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти).

Глава 12. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ОКРЕМИХ ПРАВОВІДНОСИН ПІД ЧАС КОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 80. Особливості забезпечення реалізації права на спадкування

1. У разі якщо останнім місцем проживання спадкодавця є тимчасово непідконтрольний населений пункт, місцем відкриття спадщини є місце подання першої заяви, що свідчить про волевиявлення щодо спадкового майна, спадкоємців, виконавців заповіту, осіб, заінтересованих в охороні спадкового майна, або вимоги кредиторів.

2. Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, а нерухоме майно або основна його частина, у разі відсутності нерухомого майна – основна частина рухомого майна знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях, місцем відкриття спадщини є місце подання першої заяви, що свідчить про волевиявлення щодо спадкового майна, спадкоємців, виконавців заповіту, осіб, заінтересованих в охороні спадкового майна, або

вимоги кредиторів.

3. Спадкова справа підлягає реєстрації у Спадковому реєстрі в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 81. Особливості оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, осіб, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях або переселилися з них протягом тимчасової втрати контролю над відповідними територіями

1. Оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, осіб, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях або переселилися з них під час тимчасової втрати контролю над відповідними територіями, здійснюється за місцем звернення особи (її законного представника) в порядку, передбаченому законодавством України.

2. Для внесення відомостей про місце проживання до документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, осіб, які проживають на тимчасово непідконтрольних територіях або переселилися з них під час тимчасової втрати контролю над відповідними територіями, може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців та Державного реєстру фізичних осіб – платників податків.

Стаття 82. Особливості підтвердження обставин непереборної сили на тимчасово непідконтрольних територіях

1. Єдиним належним та достатнім документом, що засвідчує форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), що мали місце на тимчасово непідконтрольних територіях, є сертифікат, виданий відповідно до положень статті 14-1 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні», якщо інший порядок засвідчення таких обставин не встановлено міжнародними договорами України, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Сертифікат про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), що мали місце на тимчасово непідконтрольних територіях, видається безкоштовно.

РОЗДІЛ IV ПОСТКОНФЛІКТНИЙ ПЕРІОД

Глава 13. ЗАХОДИ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ПЕРІОДУ

Стаття 83. Заходи постконфліктного періоду

1. Заходи постконфліктного періоду здійснюються на території населеного пункту, району після завершення конфліктного періоду на території відповідного населеного пункту, району відповідно до положень Резолюції Ради Безпеки ООН № S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України..

2. Протягом шести місяців після завершення конфліктного періоду здійснюються заходи щодо:

- 1) утворення перехідних державних, міжнародних перехідних або військово-цивільних адміністрацій;
- 2) розв'язання гуманітарних проблем;
- 3) охорони та оборони підрозділами Міністерства внутрішніх справ України окремих об'єктів;
- 4) визначення об'єктів, які потребують відновлення, та завданої шкоди;
- 5) відновлення обігу національної валюти;
- 6) демілітаризації;
- 7) забезпечення правопорядку та правосуддя;
- 8) вирішення питання звільнення осіб з місць несвободи;
- 9) зняття будь-яких економічних та транспортних обмежень на пересування людей, товарів та послуг між окремими непідконтрольними територіями та іншою територією України;
- 10) відновлення соціально-економічної інфраструктури регіону;
- 11) запуск амністії та програм ресоціалізації учасників конфлікту;
- 12) відновлення діяльності засобів масової інформації, політичних партій та громадських організацій.

3. Протягом десяти місяців після завершення конфліктного періоду здійснюються заходи щодо кадрового забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування на відповідних територіях.

4. Протягом трьох місяців після закінчення конфліктного періоду уповноважені органи здійснюють розрахунок сум соціальних виплат, які не виплачені за період конфлікту та обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати.

6. Протягом шести місяців першого року з моменту закінчення конфліктного періоду, орган, що здійснює соціальні виплати, проводить виплату розрахованих, відповідно до пункту 4 цієї статті, соціальних виплат.

Заборгованість за соціальними виплатами може бути погашена у грошовій й у інших формах.

7. Тривалість постконфліктного періоду возз'єднання не може перевищувати 5 років.

Стаття 84. Утворення та функціонування перехідних державних, міжнародних перехідних або військово-цивільних адміністрацій

1. Для виконання повноважень місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у випадках, встановлених законом, на відповідних територіях під час постконфліктного періоду можуть утворюватися та функціонувати перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації.

2. Перехідні державні адміністрації – це тимчасові органи державної влади на відповідних територіях, що створюються на час постконфліктного

періоду та діють у складі центрального органу виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань реінтеграції тимчасово непідконтрольних територій, і призначені для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення безпеки і нормалізації життєдіяльності населення, правопорядку, здійснення державної політики перехідного періоду до формування у встановленому законом порядку органів місцевого самоврядування.

3. Особливості та порядок утворення та функціонування перехідних державних адміністрацій визначаються законом.

4. Міжнародні перехідні адміністрації – тимчасові органи, утворені відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у територіальних громадах, районах, на непідконтрольних територіях, що створюються на час постконфліктного періоду для координації вирішення гуманітарних проблем, забезпечення безпеки та нормалізації життєдіяльності населення, правопорядку, захисту прав людини, відновленні ключових об'єктів інфраструктури до формування у встановленому законом порядку органів місцевого самоврядування.

5. До складу міжнародних перехідних адміністрацій не можуть входити громадяни і представники держави-учасника збройного конфлікту та інших держав-членів Організації договору про колективну безпеку.

6. Особливості та порядок функціонування міжнародних перехідних адміністрацій визначаються міжнародними угодами та законом.

7. Фінансування діяльності перехідних державних, міжнародних перехідних, військово-цивільних адміністрацій здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та/або місцевих бюджетів, а також з інших, не заборонених законом, джерел.

Стаття 85. Розв'язання гуманітарних проблем

1. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації протягом двох днів з дати реінтеграції адміністративно-територіальної одиниці подають інформацію про обсяг необхідних гуманітарних потреб для населення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України невідкладно розглядає питання про відпуск матеріальних цінностей з державного резерву в порядку, встановленому Законом України «Про державний матеріальний резерв», та вжиття інших належних заходів, спрямованих на розв'язання гуманітарних проблем.

Стаття 86. Охорона та оборона підрозділами Міністерства внутрішніх справ України окремих об'єктів на непідконтрольних територіях

1. Під час відновлення загального ефективного контролю України над тимчасово непідконтрольними територіями підрозділи Міністерства внутрішніх справ України здійснюють охорону та оборону окремих об'єктів,

які забезпечують життєдіяльність населення та державне управління, з моменту відновлення контролю над відповідними об'єктами.

2. До об'єктів, передбачених частиною першою цієї статті, належать:

1) підприємства, установи, організації, які провадять діяльність та надають послуги в галузях енергетики, хімічної промисловості, оборонно-промислового комплексу, транспорту, інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, у банківському та фінансовому секторах, заклади освіти та культури;

2) підприємства, установи, організації, які надають послуги у сферах життєзабезпечення населення, зокрема у сферах централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, постачання теплової енергії, гарячої води, електричної енергії і газу, виробництва харчових продуктів, охорони здоров'я, а також пов'язані з цим споруди;

3) підприємства, включені до переліку підприємств, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави;

4) об'єкти, в яких розміщувались органи державної влади, органи місцевого самоврядування;

5) музейні заклади, в яких зберігаються музейні предмети державної частини Музейного фонду України, внесені до Державного реєстру національного культурного надбання;

6) об'єкти та архівні установи, де зберігаються документи Національного архівного фонду;

7) об'єкти, які забезпечують інформаційну діяльність у сфері телебачення і радіомовлення;

8) об'єкти структурних підрозділів психіатричних закладів з посиленням та суворим наглядом;

9) об'єкти, на яких зберігається зброя, здійснюється виробництво, ремонт, торгівля та зберігання вогнепальної зброї невійськового призначення, боєприпасів до них, холодної та охолощеної зброї, пневматичної зброї, основних частин зброї, спеціальних засобів (у тому числі пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії), а також об'єкти, на яких здійснюється виготовлення, торгівля, зберігання піротехнічних засобів, вибухових матеріалів і речовин;

10) об'єкти, на яких здійснюється видобуток, виробництво, перероблення, використання, зберігання, перевезення, реалізація дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, їх відходів і брухту;

11) об'єкти та приміщення, які використовуються у сфері обігу та зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

12) підприємства та установи державного резерву;

13) банки та їхні відокремлені підрозділи;

14) об'єкти поштового зв'язку;

15) підприємства, установи, організації, які підлягають охороні та обороні в умовах надзвичайного стану або особливого періоду;

- 16) об'єкти підвищеної небезпеки;
- 17) об'єкти, порушення функціонування яких призведе до кризової ситуації регіонального значення;
- 18) дамби, мости, шляхопроводи, естакади, віадуки, тунелі;
- 19) об'єкти, в яких розміщувались органи і установи виконання покарань, установи для попереднього ув'язнення та інші місця, в яких особи примусово тримаються за судовим рішенням;
- 20) інші об'єкти, які забезпечують життєдіяльність населення та державне управління.

3. Кабінет Міністрів України визначає перелік об'єктів, які підлягають охороні та обороні відповідно до частини другої цієї статті, та визначає пріоритетність їхньої охорони та оборони у випадку обмежених ресурсів.

4. Під час відновлення загального ефективного контролю України над тимчасово непідконтрольними територіями перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації можуть затвердити додатковий перелік об'єктів, які підлягають охороні та обороні підрозділами Міністерства внутрішніх справ України.

5. Охорону та оборону об'єктів, передбачених цією статтею, підрозділи Міністерства внутрішніх справ України здійснюють до отримання повідомлення від власника або керівника відповідного об'єкту про відсутність потреби в такій охороні та обороні, але не довше шести місяців з дати реінтеграції населеного пункту, на території якого розміщено об'єкт (його частина). Цей строк може бути зменшений для відповідної адміністративно-територіальної одиниці або об'єкту рішенням перехідної державної, міжнародної перехідної, військово-цивільної адміністрації.

6. Повноваження Служби судової охорони на реінтегрованій території тимчасово здійснюють підрозділи Міністерства внутрішніх справ України до укомплектування відповідних підрозділів Служби судової охорони, але не більше шести місяців з дня відновлення правосуддя відповідним судом.

7. Тимчасові повноваження підрозділів Міністерства внутрішніх справ України, передбачені частиною шостою цієї статті, припиняються з дня повідомлення Державною судовою адміністрацією України командувача відповідного підрозділу Міністерства внутрішніх справ України про укомплектування відповідних підрозділів Служби судової охорони, або після спливу шести місяців з дня реінтеграції відповідної території.

Стаття 87. Визначення об'єктів, які потребують відновлення, та завданої шкоди

1. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні адміністрації протягом одного місяця з дати реінтеграції адміністративно-територіальної одиниці визначають перелік об'єктів, які забезпечують життєдіяльність населення та державне управління, що потребують термінового відновлення.

2. Перехідні державні, міжнародні перехідні, військово-цивільні

адміністрації протягом шести місяців з дати реінтеграції адміністративно-територіальної одиниці визначають перелік об'єктів, які зазнали пошкоджень, були знищені або місцезнаходження яких невідомо, а також визначають завдану їм шкоду та шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 88. Відновлення обігу національної валюти, діяльності національного оператора поштового зв'язку, проведення фінансових операцій державними та комерційними банками України на реінтегрованих територіях

1. Національний банк України здійснює відновлення готівкового грошового обігу національної валюти на реінтегрованих територіях.

2. Національний банк України протягом десяти днів із дня реінтеграції території скасовує всі обмеження стосовно здійснення фінансових операцій банками, операцій з приймання/виплати переказу коштів небанківськими установами та національним оператором поштового зв'язку на цій території.

3. Банки перед відновленням діяльності на реінтегрованій території зобов'язані надати Національному банку України інформацію щодо готовності відновити/почати проведення усіх/деяких фінансових операцій на цій території із зазначенням переліку фінансових операцій, строку можливого відновлення/початку, адміністративно-територіальної одиниці.

4. Національний банк України протягом чотирнадцяти днів із дня реінтеграції території встановлює спрощену процедуру відкриття відокремлених підрозділів банків на реінтегрованій території.

5. Кабінет Міністрів України протягом чотирнадцяти днів із дня реінтеграції території вживає заходів щодо відновлення на непідконтрольних територіях діяльності національного оператора поштового зв'язку, проведення фінансових операцій державними банками України.

Стаття 89. Демілітаризація

1. Протягом року з дати реінтеграції непідконтрольної території особи можуть здати органам Національної поліції України зброю, боєприпаси, вибухові, інші речовини і предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення, а також інше озброєння, військову техніку та інше військове майно, або вказати на їхнє місцезнаходження без притягнення до кримінальної відповідальності за їх викрадення, привласнення, незаконне поводження з ними.

2. Порядок використання майна, зданого або виявленого відповідно до частини першої цієї статті, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 90. Забезпечення правопорядку та правосуддя на реінтегрованих територіях

1. Забезпечення публічної безпеки і порядку, охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидію злочинності на

реінтегрованих територіях здійснює Національна поліція України відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН № S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України.

2. Військовослужбовці Національної гвардії України залучаються до виконання завдань з охорони громадського порядку на реінтегрованих територіях в порядку, встановленому законом.

3. Правосуддя на реінтегрованих територіях здійснюється судами України відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН № S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України.

Стаття 91. Розв'язання питання звільнення осіб з місць ув'язнення

1. Держава забезпечує розв'язання в порядку, встановленому законом, питання щодо звільнення осіб, які утримуються на реінтегрованих територіях на дату реінтеграції в установах виконання покарань, установах для попереднього ув'язнення та інших місцях, в яких особи примусово тримаються за судовим рішенням незаконної адміністрації, у тому числі, держави - учасника збройного конфлікту.

Стаття 92. Кадрове забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування на реінтегрованих територіях

1. Для оперативного кадрового забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування на реінтегрованих територіях протягом одного року з дати реінтеграції не застосовуються положення законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування» в частині проведення конкурсів та призначення на посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування за результатами конкурсів.

2. Призначення на посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. З особою, призначеною на посаду державної служби, посаду в органах місцевого самоврядування відповідно до частини першої цієї статті, укладається безстроковий трудовий договір (контракт).

Стаття 93. Національний діалог

1. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадські формування забезпечують проведення національного діалогу щодо подолання наслідків тимчасової втрати контролю над окремими територіями України.

2. Національний діалог є суспільним переговорним механізмом, покликаним розширити спектр учасників, залучених до подолання наслідків тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, який

поєднує як офіційні заходи, так і неформальні інструменти із залученням представників громадських формувань.

3. Національний діалог здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом.

Стаття 94. Питання мови на реінтегрованих територіях

З метою захисту мов корінних народів, російської мови, інших мов національних меншин України, відновлення функціонування української мови як державної на реінтегрованих територіях здійснюється поетапно з урахуванням інтересів мешканців відповідних територій, положень Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України.

Глава 14. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Стаття 95. Засади проведення виборів у перехідний період

1. Для забезпечення формування органів місцевого самоврядування у перехідний період вибори проводяться в порядку, встановленому спеціальним законом з урахуванням положень цього закону, Резолюції Ради Безпеки ООН № S/RES/2202 (2015) від 17.03.2015, Закону України «Про особливості місцевого самоврядування на території окремих районів Донецької та Луганської областей» та/або інших законів України..

2. Вибори у перехідний період проводяться на засадах публічності та відкритості виборчого процесу як основних принципів виборчого права, встановлених Конституцією України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, в тому числі з обов'язковим додержанням стандартів ОБСЄ щодо проведення демократичних виборів.

3. Вибори у перехідний період проводяться із забезпеченням:

1) участі у спостереженні за виборами міжнародних безсторонніх спостерігачів, зокрема від Бюро демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи, інших міжнародних організацій та іноземних держав, а також інших офіційних спостерігачів;

2) безпечних умов діяльності та безперешкодної участі офіційних спостерігачів у виборчому процесі;

3) виведення всіх незаконних сил держави-учасника збройного конфлікту;

4) недопущення незаконного втручання у виборчий процес;

5) дотримання принципів політичного плюралізму і багатопартійності, рівності прав і можливостей участі у виборчому процесі;

6) свободи передвиборної агітації, рівних можливостей доступу до засобів масової інформації та відновлення з цією метою українського теле- та

радіомовлення, вільного обігу українських друкованих засобів масової інформації на реінтегрованих територіях;

7) дотримання гарантій вільного волевиявлення та таємного голосування, виборчих прав внутрішньо переміщених осіб;

8) прозорого підрахунку голосів, встановлення підсумків голосування і результатів виборів.

Розділ V. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ТА ІНШИХ РЕЧОВИХ ПРАВ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ПІД ЧАС ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ КОНТРОЛЮ НАД ОКРЕМИМИ ТЕРИТОРІЯМИ УКРАЇНИ

Стаття 96. Гарантії захисту права власності та інших речових прав

1. Право власності та інші речові права на майно постраждалих осіб, яке знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях України, охороняються згідно із законодавством України.

2. Відповідальність за порушення права власності та інших речових прав на майно постраждалих осіб, яке знаходиться на тимчасово непідконтрольних територіях України, покладається на державу-учасника збройного конфлікту відповідно до норм і принципів міжнародного права.

3. Право власності та інші речові права на майно постраждалих осіб, яке знаходиться на контрольованих Україною територіях, а також на територіях, які були тимчасово непідконтрольні, після повернення під контроль України та відновлення на них конституційного ладу охороняються згідно із законодавством України.

4. Механізми реституції та компенсації, передбачені цим Законом, застосовуються відповідно до принципів соціальної спрямованості держави, визначених Конституцією України.

5. Цей Закон встановлює пріоритетність у наданні реституції або компенсації за втрачене, знищене або пошкоджене майно згідно з міжнародними стандартами, що визначають право на достатній рівень життя. Виходячи з базового характеру потреби у забезпеченні житлом, встановлюється пріоритет реституції і компенсації за житло фізичної особи, яке було пошкоджено чи знищено, відносно інших видів майна.

6. Обсяг та способи застосування реституції та компенсації, передбачені цим Законом, ґрунтуються на забезпеченні справедливого балансу інтересів постраждалих осіб, та суспільства з урахуванням наявних ресурсів, що можуть бути спрямовані державою на здійснення реституції чи надання компенсацій.

7. Держава вживає заходів щодо захисту та відновлення порушених прав постраждалих осіб, відшкодування їм матеріальної та/або моральної шкоди, збитків (в тому числі упущеної вигоди або неодержаних доходів), у повному обсязі державою-учасником збройного конфлікту у міжнародних судах та дипломатичними заходами.

8. Застосування механізмів реституції та компенсації, передбачених цим Законом, здійснюється незалежно від інших заходів, спрямованих на

стягнення з держави-учасника збройного конфлікту компенсації завданих збитків за рішенням міжнародних судових установ та трибуналів, юрисдикція яких визнана Україною, як постійно діючих, так і *ad hoc*, та/або відшкодування шкоди з боку осіб, визнаних винними та (або) відповідальними за рішенням відповідного суду, у вчиненні злочинів проти миру, злочинів агресії, злочинів проти людяності, воєнних злочинів, терористичних актів та інших тяжких порушень прав людини та міжнародного гуманітарного права.

9. Компенсація надається особам, чиє майно було втрачено, знищено або пошкоджено та право власності або інші речові права порушено в результаті дій держави-учасника збройного конфлікту чи внаслідок дій, вжитих з метою протидії діям держави-учасника збройного конфлікту.

Не встановлення та не притягнення компетентними органами Держави винних осіб до відповідальності не є підставою для відмови у наданні компенсації згідно з цим Законом.

10. При реалізації положень цього Закону не допускається застосування привілеїв чи обмежень до осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками.

Стаття 97. Принципи державної політики у сфері захисту права власності, інших речових прав постраждалих осіб

1. Державна політика у сфері захисту права власності, інших речових прав постраждалих осіб ґрунтується на таких принципах:

- 1) верховенства права;
- 2) законності;
- 3) гарантування непорушності права власності та неприпустимості позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом;
- 4) гарантування та забезпечення державою захисту права власності та інших речових прав на майно у межах та способами, передбачених цим Законом;
- 5) гласності, прозорості, вільного отримання та поширення публічної інформації про стан, способи та механізми захисту права приватної власності та інших речових прав на майно, передбачених цим Законом;
- 6) гарантованого державного фінансування;
- 7) належної уваги до виконання позитивних зобов'язань держави щодо захисту осіб, які перебувають під її юрисдикцією, від порушень прав людини представниками інших держав, незаконними збройними угрупованнями або будь-якими іншими особами та сприяння відновленню порушених прав з урахуванням наявних ресурсів та балансу публічних і приватних інтересів;
- 8) поваги та захисту прав людини під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України з урахуванням роз'яснень Комітету ООН з прав людини, Комітету ООН з економічних, соціальних та культурних прав, практики Європейського суду з прав людини, норм міжнародного

гуманітарного права та міжнародного права прав людини.

2. Держава вживає заходів щодо використання всієї інформації та документів, зібраних та отриманих у зв'язку із реалізацією цього Закону, задля представлення інтересів Держави та постраждалих осіб від їх імені у міжнародних судових та позасудових органах, а також доповідей міжнародних організацій, зокрема доповідей Уповноваженого Верховного комісара ООН з прав людини для захисту порушених прав та відшкодування матеріальної та/або моральної шкоди, завданої Україні та її громадянам, особам, які на законних підставах перебувають на території України та юридичним особам.

3. Заходи щодо реституції та компенсації, визначені цим Законом, вживаються незалежно від процесу розгляду міжнародними судовими та позасудовими органами питання відновлення та захисту порушених прав та результатів такого розгляду.

Стаття 98. Строки позовної давності

На вимоги про захист права власності чи іншого речового права, порушення, оспорювання чи невизнання яких трапилося під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, позовна давність не поширюється.

Стаття 99. Джерела фінансового, матеріально-технічного та майнового забезпечення здійснення захисту прав постраждалих осіб

1. Основними джерелами ресурсного забезпечення та фінансування заходів, визначених цим Законом, є:

- кошти, передбачені законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- кошти місцевих бюджетів;
- інвестиції юридичних та фізичних осіб;
- цільові гранти, надані іншими державами, міжнародними організаціями, фондами, що здійснюють розподіл та надання таких грантів;
- кошти та майно у формі благодійної, гуманітарної та технічної допомоги, у т. ч. переданих від іноземних держав, міждержавних, міжурядових та міжнародних організацій;
- майно, яке перебуває у державній чи комунальній власності;
- інші джерела фінансування, не заборонені законодавством.

2. Окрім джерел фінансування, передбачених частиною першою цієї статті фінансове, матеріально-технічне та майнове забезпечення здійснення захисту прав постраждалих осіб здійснюється також за рахунок коштів та іншого майна держави-учасника збройного конфлікту, організацій чи окремих осіб, протиправні дії яких призвели до порушення матеріальних прав постраждалих осіб.

Стаття 100. Державний реєстр майна, знищеного, пошкодженого та втраченого під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями

України

1. Державний реєстр майна, знищеного, пошкодженого та втраченого під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України (далі – Реєстр), зокрема, створюється для забезпечення:

1) обліку постраждалих осіб, права яких порушено під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України;

2) сприяння у реалізації постраждалими особами прав та гарантій, захист яких передбачений Конституцією України, цим Законом та іншими законодавчими актами;

3) обліку майна, яке було втрачено, знищено або пошкоджено;

4) збору та накопичення даних про належні або виплачені постраждалим особам розміри компенсацій та реституції;

6) державних органів та органів місцевого самоврядування достовірними даними про потреби у виплаті компенсацій, про стан забезпечення осіб житлом у спосіб, передбачений цим Законом;

7) координації діяльності органів виконавчої влади та, у випадках, передбачених законодавством, органів місцевого самоврядування, з питань захисту права приватної власності та інших речових прав постраждалих осіб, в тому числі й при підготовці позовів проти держави-учасника збройного конфлікту.

2. Програмне забезпечення Реєстру, зокрема, повинно забезпечувати:

1) автоматизацію процесу обліку постраждалих осіб;

2) автоматизацію процесу обліку майна, яке було знищено, пошкоджено або втрачено;

3) ідентифікацію заявників, які подають документи для обліку зазначених осіб та майна;

4) облік постраждалих осіб та майна за принципом екстериторіальності;

5) контроль за повнотою внесення даних до Реєстру;

6) наповнення та ведення сховища фото- і відеоінформації щодо підтвердження фактів втрати, знищення або пошкодження майна;

7) передачу в установленому порядку державним органам даних з Реєстру;

8) взаємодію між Реєстром та інформаційними системами державних органів;

9) зберігання даних про постраждалих осіб щонайменше протягом 75 років з дати внесення запису про облік осіб та майна і вжиті заходи щодо захисту права приватної власності та інших речових прав постраждалих осіб;

10) захист даних згідно із законодавством України;

11) виконання в повному обсязі функцій адміністратора бази даних Реєстру (накопичення, аналіз даних, актуалізація та обробка даних, права доступу тощо);

12) проведення інших операцій, визначених цим Законом.

3. Щодо юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та належного їм майна до Реєстру можуть вноситися дані з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, а

щодо знищеного, пошкодженого або втраченого майна та нематеріальних активів, розміру матеріальної та моральної шкоди, збитків (в тому числі упущеної вигоди чи неодержаних доходів), які підлягають відшкодуванню державою-учасником збройного конфлікту, дані вносяться в обсягах і в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

4. Дані, що містяться в Реєстрі повинні відповідати даним інших державних реєстрів та інформаційних баз і відомостям, що містяться в документах, на підставі яких проведені реєстраційні дії. У разі їх невідповідності пріоритет мають відомості, що містяться в документах, на підставі яких проведені реєстраційні дії.

Внесені в установленому порядку до Реєстру дані, які підтверджують факт втрати, знищення чи пошкодження майна є підставою для внесення змін до інших інформаційних систем державних органів, в тому числі, щодо припинення права власності на майно, зняття з обліку колісних транспортних засобів, тварин, тощо.

Загальний строк проведення звірки даних Реєстру з даними інших державних реєстрів та інформаційних баз і відомостями, що містяться в документах, на підставі яких проведені реєстраційні дії і, за необхідності, доповнення Реєстру даними з інших реєстрів та інформаційних баз не може перевищувати 30 календарних днів з дати внесення або зміни/оновлення відповідних даних.

5. Дані Реєстру вважаються достовірними і можуть бути використані у судовому спорі, в тому числі і щодо захисту та відновлення порушених прав постраждалих осіб, відшкодування їм матеріальної та/або моральної шкоди, збитків (в тому числі, упущеної вигоди чи неодержаних доходів), у повному обсязі державою-учасником збройного конфлікту у міжнародних судових установах, юрисдикція яких визнана Україною, доки їх не скасовано на підставі рішення суду.

6. Дані Реєстру використовуються для формування консолідованої претензії України до держави-учасника збройного конфлікту щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності.

7. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування безоплатно надають дані, необхідні для формування та актуалізації Реєстру.

8. Дані Реєстру обробляються та використовуються з додержанням вимог законів України «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та «Про захист персональних даних» для забезпечення реалізації постраждалими особами прав та гарантій, передбачених цим Законом та іншими законодавчими актами.

9. Реєстр є державною власністю, складовою Національного архівного фонду і підлягає довічному зберіганню.

Майнові права інтелектуальної власності на комп'ютерну програму, що забезпечує діяльність Реєстру, та копії даних Реєстру належать Державі в особі уповноваженого органу.

Вилучення будь-яких даних, документів або частин Реєстру не допускається, крім випадків, передбачених законодавством.

10. Відповідальним за забезпечення формування і ведення Реєстру є уповноважений орган, який також є його розпорядником.

11. Адміністратором Реєстру є державне підприємство, визначене уповноваженим органом, що належить до сфери його управління.

Адміністратор Реєстру здійснює заходи із створення, впровадження і супроводження програмного забезпечення Реєстру, відповідає за його технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист даних Реєстру, здійснює технічні і технологічні заходи з надання, блокування та анулювання доступу до Реєстру, організовує та проводить навчання щодо роботи з Реєстром.

12. Ведення Реєстру здійснюється з використанням програмного забезпечення, розробленого відповідно до державних стандартів, що забезпечують його сумісність і взаємодію з іншими інформаційними системами та мережами, що становлять інформаційний ресурс Держави.

13. Порядок створення, ведення, доступу до даних Реєстру та їх використання, взаємодії з іншими інформаційними системами державних органів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 101. Принципи застосування реституції

1. Реституція підлягає переважному застосуванню в порівнянні з іншими способами захисту прав постраждалих осіб.

2. Застосування реституції здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, і є можливим лише за умови здійснення органами державної влади за місцем знаходження майна, своїх повноважень у порядку, передбаченому Конституцією та законодавчими актами України.

У разі неможливості застосування реституції щодо нерухомого майна, які знаходяться на території населеного пункту або на частині території населеного пункту, що за комплексом безпекових факторів не може бути придатним для безпечного повернення у зв'язку із відсутністю доступу до такого нерухомого майна або існування загрози життю і здоров'ю постраждалої особи у разі її повернення, застосовуються заходи щодо забезпечення компенсації за принципами, передбаченими цим Законом.

3. Держава забезпечує можливість реституції майна шляхом:

1) незастосування позовної давності на вимоги осіб щодо захисту їх прав на майно, порушених під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, з метою відновлення фактичного володіння цим майном;

2) збереження та незмінності відомостей, що містяться у реєстрах, кадастрах, формування та ведення яких забезпечується органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також інших даних (у т. ч. паперових та електронних документах), що підтверджують наявність у постраждалих осіб зареєстрованих відповідно до законодавства речових прав, порушених під час тимчасової втрати контролю над окремими

територіями України;

3) надання пріоритету відомостям, що містяться у реєстрах, кадастрах, формування та ведення яких забезпечується органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також інших даних (у т. ч. паперових та електронних документах) у разі їх невідповідності відомостям, що містяться в документах, що посвідчують право власності чи інші речові права, які отримані після початку тимчасової втрати контролю над окремими територіями України;

4) непоширення строків набуття права власності на безхазяйні речі, знахідки, бездоглядних домашніх тварин на підставі набувальної давності, на строк, протягом якого органи влади не здійснювали свої повноваження на території, на якій знаходиться таке майно;

5) невизнання набуття права власності чи інших речових прав на майно внаслідок дій чи актів, вчинених інакше, ніж у порядку та у спосіб, передбачені законодавством України.

4. Застосування реституції майна, як способу захисту прав власності чи інших речових прав постраждалих осіб, не обмежено у часі.

Стаття 102. Підстави для здійснення заходів щодо захисту майнових прав постраждалих осіб

1. Постраждалі особи, майнові права яких порушено під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України, мають право на отримання компенсації, передбаченої цим Законом, за умови можливості їх ідентифікації та підтвердження належних їм прав власності на майно.

2. Компенсація за пошкоджене/знищене нерухоме майно не надається у випадку, якщо встановлено, що виявлені пошкодження були завдані до моменту реєстрації права власності на таке майно.

Дія цієї частини не поширюється на такі випадки:

1) реєстрація постраждалою особою права власності на пошкоджене/знищене майно внаслідок отримання такого об'єкта у спадщину, крім випадку спадкування майна, яке було придбане спадкодавцем вже у пошкодженому/зруйнованому стані або отримання спадкодавцем за життя компенсації за пошкоджене/знищене майно;

2) згідно з даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень при першій реєстрації права власності (внесенню запису) щодо пошкодженого/знищеного майна, постраждала особа була зазначена його власником.

Отримання у спадщину нерухомого майна, пошкодженого/знищеного до моменту реєстрації прав спадкоємця на нього, не позбавляє його права на отримання компенсації, крім випадку, коли є документи, що підтверджують виплату такої компенсації спадкодавцю, або придбання ним за життя вже пошкодженого, знищеного нерухомого майна.

3. Постраждала особа може скористатися своїм правом на отримання компенсації лише один раз, крім випадків, коли під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України майно було повторно

пошкоджено та/або повністю знищене.

Стаття 103. Способи надання компенсації

1. Компенсація постраждалій особі може бути надана шляхом:

а) перерахування грошових коштів (грошова компенсація);

б) надання нерухомого майна;

в) здійснення на користь постраждалої особи дій (шляхом внесення на її користь частини внеску, компенсації сплати відсотків, тощо), пов'язаних із забезпеченням житлом, в тому числі, але не виключно, за рахунок державних чи місцевих програм щодо придбання житла, програм кредитування будівництва або придбання житла за програмами пільгового кредитування, що реалізуються банківськими установами чи іншими організаціями, фондами, які створені з метою розподілу та надання цільових грантів, наданих іншими державами, міжнародними організаціями, іншими програмами;

г) надання, виключно за згодою постраждалої особи, інших активів.

Компенсація надається у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Надання постраждалій особі нерухомого майна передбачає передачу у власність майна, яке перебуває у державній або комунальній власності, або яке збудовано чи будується для цієї мети за рахунок джерел зазначених в статті 17 цього Закону.

Якщо в рахунок такої компенсації надається житло, то розмір такого житла не може бути меншим мінімальних норм, передбачених чинним законодавством на момент надання компенсації.

При цьому вартість майна, яке перебувало у комунальній власності і було надано постраждалій особі як компенсація, компенсується шляхом надання субвенції в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Компенсація шляхом надання інших активів застосовується за погодженням із постраждалою особою у випадках, коли компенсація іншими способами не може бути забезпечена.

5. Постраждалим особам, які отримали компенсацію у способи, зазначені у частині першій цієї статті у розмірі меншому ніж належна сума компенсації, визначена згідно з нормами цього Закону, решта суми компенсації може бути виплачена шляхом перерахування грошових коштів.

6. Постраждалі особи, органи місцевого самоврядування та інші органи виконавчої влади звільняються від сплати державного мита під час відчуження або передачі майна у випадках, передбачених цим Законом.

Стаття 104. Розмір компенсації

1. Порядок визначення розміру компенсації встановлюється Кабінетом Міністрів України із урахуванням положень цього Закону.

2. Розмір компенсації за знищене житло визначається за показниками опосередкованої вартості спорудження житла у регіонах України, що є чинними на дату прийняття рішення про надання компенсації.

3. Розмір компенсації за пошкоджене житло визначається з урахуванням ринкової вартості та ступеню пошкодження житла.

4. Розмір компенсації за знищене або пошкоджене нежитлове нерухоме майно, визначається з урахуванням розміру фактичних збитків на підставі висновків будівельно-технічної та інших експертиз, та не може становити більше ніж 1000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб за один знищений об'єкт нежитлового нерухомого майна та 65 прожиткових мінімумів для працездатних осіб за один пошкоджений об'єкт нежитлового нерухомого майна.

5. Розмір компенсації за знищені або пошкоджені побутові речі визначається з урахуванням факту знищення житла або ступеню його пошкодження та не може становити більше ніж 25 прожиткових мінімумів для працездатних осіб на один об'єкт знищеного або пошкодженого житла.

6. Розмір компенсації за знищені колісні транспортні засоби визначається за висновками автомобільно-товарознавчої експертизи та не може становити більше ніж 100 прожиткових мінімумів для працездатних осіб за один знищений колісний транспортний засіб.

7. Сума витрат, понесених постраждалим на оцінку майна компенсується за рахунок коштів державного бюджету у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 105. Механізм отримання компенсації постраждалою особою

1. Компенсація надається на підставі заяви на отримання компенсації після проведення обстеження Комісією з обстеження знищеного та пошкодженого майна та прийняття Комісією з розгляду питань, пов'язаних з наданням компенсації постраждалим особам, рішення про надання компенсації.

2. Порядок та умови надання компенсації постраждалим особам, створення Комісій з обстеження знищеного та пошкодженого майна, а також Комісій з розгляду питань, пов'язаних з наданням компенсації постраждалим особам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 106. Заява на отримання компенсації постраждалою особою

1. Компенсація надається на підставі заяви на отримання компенсації (далі-заява), яка подається постраждалою особою особисто або її законним чи уповноваженим представником (далі – представником) до органу місцевого самоврядування за місцем розташування майна, а у разі їх відсутності – відповідної військово-цивільної адміністрації населеного пункту, або через центр надання адміністративних послуг або через онлайн платформу.

2. Реєстрація заяв і внесення інформації до Реєстру проводиться в порядку черговості звернення заявників до відповідного органу.

3. Форма заяви та порядок її розгляду затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 107. Комісії з обстеження знищеного та пошкодженого майна

1. Органи місцевого самоврядування, а в разі їх відсутності – військово-цивільні адміністрації населених пунктів за місцем розташування знищеного або пошкодженого майна приймають у т. ч. через центр надання адміністративних послуг, заяви від постраждалих осіб на отримання компенсації, проводять обстеження знищеного або пошкодженого майна, обліковують його, складають акти обстеження, формують списки постраждалих осіб та здійснюють інші дії, пов'язані із виконанням цього Закону.

2. Для проведення обстежень майна, знищеного або пошкодженого під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України органи місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності – відповідні військово-цивільні адміністрації населених пунктів, утворюють Комісію з обстеження майна, знищеного або пошкодженого під час тимчасової втрати контролю над окремими територіями України (далі – Комісія з обстеження), призначають голову цієї комісії, його заступника та затверджують її склад, із залученням, зокрема, за згодою, депутатів відповідної місцевої ради, представників місцевих районних адміністрацій та правоохоронних органів, а також представників громадських об'єднань та неприбуткових організацій.

У разі потреби до складу Комісії з обстеження можуть також, за згодою, залучатись фахівці, проектні чи науково-дослідницькі організації та інші суб'єкти господарювання, у т.ч. які мають право проводити обстеження та технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна, а також уповноважені представники Збройних Сил України.

3. У разі неможливості проведення документування фактів пошкодження або зруйнування майна у зв'язку із неможливістю доступу до населеного пункту, або частини населеного пункту, на території якого знаходиться відповідний об'єкт, Комісія з обстеження здійснює документування за наявними матеріалами.

При цьому Комісія з обстеження може прийняти рішення про підтвердження факту повної руйнації нерухомого майна на підставі аеро-фото зйомки, даних супутникових карт, інформації, отриманої на її запит від керівника відповідного органу військового управління.

У разі неможливості прийняття рішення за наявними матеріалами Комісія з обстеження здійснює обстеження пошкодженого майна після отримання доступу до такого майна на підставі письмового дозволу керівника відповідного органу військового управління (за відсутності загрози життю чи здоров'ю людини).

5. Проведення обстеження знищеного або пошкодженого майна, може здійснюватися до моменту отримання від постраждалої особи (її представника) заяви та додатків до неї за ініціативою органів місцевого самоврядування, а в разі їх відсутності – військово-цивільної адміністрації населеного пункту за місцем розташування знищеного або пошкодженого нерухомого майна.

У такому випадку ініціатор обстеження вживає заходів щодо повідомлення постраждалої особи про дату такого обстеження не пізніше ніж за 14 робочих днів до запланованої дати обстеження.

6. Постраждалі особи мають право особисто або через їх представників, долучатися до роботи Комісії з обстеження під час обстеження та складання акта обстеження, підписувати його, надавати пояснення, додавати інші документи та/або інформацію, які постраждала особа вважає за потрібне додати, здійснювати фото- та відеофіксації обстеження майна.

Обстеження майна Комісією з обстеження без присутності постраждалої особи або її представника може здійснюватися виключно за умови отримання письмового дозволу від постраждалої особи або її представника на проведення такого обстеження.

Стаття 108. Прийняття рішення про надання компенсації за знищене або пошкоджене майно

1. Рішення про надання компенсації за знищене або пошкоджене майно приймає Комісія з розгляду питань, пов'язаних з наданням компенсації постраждалим особам (далі – Комісія з надання компенсації), що створюється обласними державними адміністраціями за погодженням з уповноваженим органом.

2. До складу Комісії з надання компенсації входять фахівці місцевих державних адміністрацій, а також представники уповноваженого органу.

До складу Комісії з надання компенсації можуть також входити (за згодою) представники інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності – військово-цивільних адміністрацій, громадських об'єднань та неприбуткових організацій.

Представники міжнародних гуманітарні організації можуть бути присутні на засіданнях Комісії з надання компенсації як спостерігачі.

Стаття 109. Черговість надання компенсацій

1. Надання компенсації здійснюється у порядку черговості надходження заяв.

При цьому можуть враховуватися місцезнаходження майна, час його знищення або пошкодження, фактичне місце проживання постраждалої особи, наявність у постраждалої особи іншого майна, вік особи, наявність інвалідності, кількість членів сім'ї, рівень доходів сім'ї наявність права на пільги.

2. Залежно від виду майна, та розмірів компенсації виплати здійснюються в такій черговості:

2.1. Компенсація за знищене житло (житловий будинок чи квартиру);

2.2. Компенсація за пошкоджене житло (житловий будинок чи квартиру);

2.3. Компенсація за рухоме майно крім колісних транспортних засобів.

2.4. Компенсація за колісний транспортний засіб.

2.5. Компенсація за інше нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (господарські будівлі і споруди, гараж, місце на паркінгу тощо).

Стаття 110. Оскарження рішень та або процедури надання компенсації

1. У разі, якщо, на думку постраждалої особи, рішення про відмову у виплаті компенсації прийнято безпідставно або процедура розгляду заяви про компенсацію була порушена чи розмір компенсації було визначено в неповному обсязі або було допущено інше порушення норм цього Закону, постраждала особа має право звернутися до суду щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади чи органу місцевого самоврядування (у разі його відсутності – військово-цивільні адміністрації) за рішенням якого (якої) було утворено відповідну комісію.

РОЗДІЛ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Інші закони та нормативно-правові акти України діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Частина друга статті 219 Цивільного Кодексу України може бути застосована до правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях, у разі якщо такий правочин було посвідчено в порядку, визначеному частиною третьою статті 42 цього Закону.

4. Частина третя статті 1247 Цивільного Кодексу України застосовується до правочинів, вчинених на тимчасово непідконтрольних територіях, з урахуванням особливостей визначених частиною четвертою статті 42 цього Закону.

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1). У Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації» (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 25, ст.283):

1) Статтю 8 викласти у такій редакції:

«Стаття 8. Релігійна громада

Релігійна громада є місцевою релігійною організацією віруючих громадян одного й того ж культу, віросповідання, напрямку, течії або толку, які добровільно об'єдналися з метою спільного задоволення релігійних потреб.

Держава визнає право релігійної громади на її підлеглість у канонічних і організаційних питаннях будь-яким діючим в Україні та за її межами релігійним центрам (управлінням) і вільну зміну цієї підлеглості.

Повідомлення державних органів про утворення релігійної громади не є обов'язковим.»;

2) Частини сьому та восьму статті 12 виключити;

3) У статті 14:

- частини другу-п'яту та сьому-вісімнадцяту виключити.

У зв'язку з чим, частину шосту вважати відповідно частиною другою; частини дев'ятнадцяту-двадцять третю вважати відповідно частинами третьою-сьомою;

4) У статті 18:

- друге речення частини першої виключити;

- частину другу виключити;

У зв'язку з чим, частини третю-дев'яту вважати відповідно частинами другою-восьмою.

2). У Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 31-32, ст.263):

1) У пункті 14 частини першої статті 1:

- абзац третій виключити;

У зв'язку з чим, абзаци четвертий-шостий вважати відповідно третім-п'ятим;

- у абзаці п'ятому слова «юридичних осіб, (крім випадків, передбачених абзацами другим-четвертим цього пункту)» замінити словами «інших юридичних осіб»;

- у абзаці шостому після слів «державної реєстрації» доповнити словом «інших»;

2) У частині другій статті 3 слова «релігійних організацій» виключити;

3) Пункти 3¹ та 3² частини другої статті 9 виключити;

4) У частині першій статті 16:

- слова «а також випадку, передбаченого абзацом другим цієї частини» виключити;

- абзац другий виключити;

5) У частині третій статті 17 виключити абзац наступного змісту: «Для державної реєстрації включення відомостей про юридичну особу - релігійну організацію, статут якої зареєстровано до 1 січня 2013 року, відомості про яку не містяться в Єдиному державному реєстрі, подається заява про державну реєстрацію включення відомостей про юридичну особу до Єдиного державного реєстру, а також копія довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України та копія рішення уповноваженого органу релігійної організації про призначення керівника такої організації.»;

6) У частині третій статті 29:

- у абзаці другому слова «та релігійної організації» виключити;
- абзац третій виключити.

У зв'язку з чим, абзаци четвертий та п'ятий вважати абзацами третім та четвертим.

6. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до законів України, які впливають із вимог цього Закону;

2) прийняти нормативно-правові акти на виконання цього Закону;

3) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

4) протягом місяця з дня реінтеграції відповідної території забезпечити в межах компетенції створення належних умов для функціонування центрів надання адміністративних послуг (стаціонарних або пересувних) на цій території.

5) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом створити Центр документування порушення прав людини під час збройного конфлікту та забезпечити в межах компетенції створення належних умов для його функціонування.

**Голова
Верховної Ради України**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Гриб Вікторія Олександрівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000FF992F00EDD38E00
Дійсний до: 21.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 310д9/1-2021/273028 від 30.08.2021

626985